

μοῦ ἠθικὴν, καθ' ἣν ὀρθία καὶ ἀλώθητος μένει μόνον ἡ τιμὴ τοῦ διακινδυνεύοντος τὸ δέμα του, καὶ νομίζουσιν ὅτι ἀποθνήσκουσιν ὡς ἔντιμοι ἄνθρωποι, ὁσάκις, οὐδὲν ἔχοντες πλέον νὰ πετάξωσι, πετώσι τὰ μυελά των. Φρονούσιν ὅτι ἐπραξαν τὸ προσῆκον, ὅτι ἀπέτισαν τὴν ἐν ὀργίοις διαφθοραῖσαν ζωὴν των, διότι ἔχωσαν μίαν σφαῖραν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, οἰκτρῶς, βλακωδῶς, γελοίως, ὡς ὁ στρατιώτης ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελεν αὐτοκτονήσῃ διότι δὲν αἰσθάνεται τὴν γενναϊότητα νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἐχθρόν.

*

**

Τοιοῦτοι θάνατοι ἄς συγκινῶσιν ἄλλους.

Εἰς ἐμὲ οὔτε λύπην ἐμπνέουσιν οὔτε οἴκτον.

Ἐπάρχουσιν ἔντιμοι αὐτοχειρίαι, ναί! διότι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλη ὑπέριτερα τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων.

Ἄλλ' ὅταν τις ἦν ἤδη καθ' ἑαυτὸν ἀπόβλητον ὄν, οὐδὲν ἄλλο ἔχων ἔργον, οὐδένα σκοπὸν, οὐδεμίαν ἄλλην φιλοδοξίαν ἢ νὰ συγκαταριθμηταὶ μεταξὺ τῶν ἀέργων εὐωχητῶν, πίπτει εἰς τὰ ἔσχατα τῆς περιφρονησεως στρώματα, αὐτοκτονῶν μόνον καὶ μόνον διότι στερεῖται δέκα λουδοβικέων, ἵνα παίξῃ εἰς τὸ χαρτοπαίγιον ἢ συνδειπνήσῃ μετ' ὀρχηστρίδων. Ὅπως ἀποθάνῃ τις, ἐν πλήρει τῆς ἡλικίας ἀκμῆ, τὸν ἐλευσινὸν αὐτὸν καὶ ἐπονείδιστον θάνατον, πρέπει ν' ἀπώλεσε τὸ πρὸς ἑαυτὸν σέβας, τὸ αἶσθημα τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπειας καὶ τὴν συνειδήσιν τοῦ πρὸς τὰ δμῶνυμα αὐτῷ ὄντα ὀφειλομένου.

Τοιοῦτοι θάνατοι ἄς συγκινῶσιν ἄλλους.»

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΪΣΤ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκενς.

Συνέχεια· ἰδί σελ. 674.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'

Ἡ ἐπιχείρησις.

Ὁ καιρὸς ἦτο ἄθλιος, ὅταν ἀνεχώρησαν ὁ ἄνεμος ἔπνεε μετὰ σφοδρότητος καὶ ἡ βροχὴ ἔπιπτε κρουνηδόν, νέφη δὲ ζοφερά καὶ πυκνὰ ἐάλυπτον τὸν οὐρανόν. Κατὰ τὴν νύκτα ἔβρεξε πολὺ, διότι ἐν ταῖς ὁδοῖς εἶχον σχηματισθῆ πλατύτατα βυάκια. Τὸ ἀμυδρὸν τοῦ λυκαυγοῦς φῶς ἐπηύξανε μᾶλλον ἀντὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὸ μελαγχολικὸν τοῦ καιροῦ· τὸ ὡχρὸν ἐκεῖνο φῶς ἐξησθένου τὴν λάμψιν τῶν φανῶν, ἀλλὰ δὲν ἐφώτιζε περισσότερον τὰς ὑγρὰς στέγας καὶ τὰς βορβορώδεις ὁδοὺς. Ἐν τῇ συνοικίᾳ οὐδεὶς ἔτι εἶχεν ἐξυπνήσει, διότι πάντα τὰ παράθυρα ἦσαν ἐπιμελῶς κεκλεισμένα, αἱ δὲ ὁδοὶ ἄς διήρχοντο ἦσαν ἔρημοι.

Ὅταν ἔφθασαν εἰς Μπέθναλ Γκρήν ἡ ἡμέρα εἶχεν ἀνατελεῖ. Πολλοὶ φανοὶ εἶχον σθεσθῆ καὶ φορτηγὰ ἀμάξια διηυθύνοντο βραδέως εἰς Λονδίνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρήρχετο μετὰ ταχύτητος λεωφορεῖόν τι κατεσπιλωμένον ὑπὸ

βορβοροῦ, ὁ δ' ἠνίοχος αὐτοῦ ἐν εἶδει γνωστοποιήσεως ἐμασίγου κατὰ τὴν διάβασίν του πάντα κάρραγωγόν, ὅστις μὴ παραμερίζων ἐγκαίρως δεξιᾶ ἐγένετο αἷτια νὰ καθυστερήσῃ τὸ λεωφορεῖον κατὰ ἡμῖσι λεπτόν. Τὰ καπηλεῖα, φωτιζόμενα ἐντὸς διὰ φωταερίου, ἦσαν ἀνοικτὰ πλέον, μικρὸν δὲ κατὰ μικρὸν ἠνοίγοντο καὶ ἄλλα ἐργαστήρια. Καθ' ὁδὸν συνήντων διαβάτας τινὰς, ὀμίλους ἐργατῶν ἀπερχομένων εἰς τὸ ἔργον των, γυναῖκας καὶ ἄνδρας, καὶ φέροντας ἐπὶ κεφαλῆς καλάθους πλήρεις ἰχθύων· μικρὰ ἀμάξια λαγανικῶν, συρόμενα ὑπὸ ὄνων, χειραμάξας δι' ὧν ἐκομίζετο κρέας, γαλακτοπώλιδας μετὰ τῶν κἀδων των, καὶ τέλος σειρὰν μακρὰν πλανήτων ἐμπόρων μεταβαινόντων εἰς τὰ πρὸς ἀνατολὰς τῆς πρωτευούσης προάστεια. Καθ' ὅσον δ' ἐπλησίαζον εἰς τὸ ἄστυ ὁ θόρυβος καὶ ἡ κίνησις ἐπνήξανον, διεληθόντες δὲ τὰς μεταξὺ Σόρεντιτς καὶ Σμιδφίηλντ ὁδοῦς, εὐρέθησαν ἐν μέσῳ βαθυλωνίας αὐτόχημα. Ἡ ἡμέρα εἶχε πλέον προχωρήσει, καὶ ἐφώτιζεν ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ φωτίξῃ ἐν Λονδίῳ χειμερινὴ ἡμέρα, οἱ δὲ ἡμίσεις σχεδὸν κάτοικοι τῆς πόλεως ἠσυχολοῦντο εἰς τὰ ἐωθινὰ αὐτῶν ἔργα.

Ἐν Σμιδφίηλντ ἡ ἀσυνήθης ταραχὴ καὶ ὁ θόρυβος ἐνεποίησαν μεγίστην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ὀλίβερ. Ἦτο ἡμέρα ἀγορᾶς. Οἱ ἄνθρωποι ἐβυθίζοντο εἰς τὸν βόρβορον μέχρις ἀστραγάλων, ἐκ δὲ τῶν σωμάτων τῶν ζώων ἀνῆρχοντο πυκναὶ ἀναθυμιάσεις, ἐνούμεναι μετὰ τῆς δμῖχλης, ἥτις ἀπέκρυπτε τὰς καπνοδόχας τῶν οἰκιῶν. Ὀλαὶ αἱ μάνδραι ἐν τῷ εὐρυτάτῳ ἐκεῖνῳ περιβάλλῳ ἔβριθον ποιμνίων, εἶχον μάλιστα προστεθῆ καὶ πολλὰ προσωριναὶ μάνδραι, πληθὺς δὲ βοῶν καὶ παντοειδῶν ἄλλων μεγάλων βοσκημάτων ἦσαν προσδεδεμένοι ἐν πασσάλοις κατὰ μῆκος τοῦ βυκίου, ἀποτελοῦντες σειρὰν ἀπέραντον· χωρικοὶ, κρεωπῶλαι, ἔμποροι τῶν ὁδῶν, παιδιὰ, βαλαντιοτόμοι, κεχνηαῖοι, τυχοδιώκται παντοδαποὶ ἀνεστρέφοντο ἀναμῖξ ἐν ἀπεριγράπτῳ συγχύσει. Οἱ συριγμοὶ τῶν βουκόλων, αἱ ὑλακαὶ τῶν κυνῶν, οἱ μυκηθμοὶ τῶν βοῶν, τὰ βληχήματα τῶν προβάτων, οἱ γρυλλισμοὶ τῶν χοίρων· αἱ φωναὶ τῶν πωλητῶν, αἱ κραυγαὶ, αἱ βλασφημίαι, αἱ λοιδορίαι, ὁ ἦχος τῶν κωδῶνων, αἱ ἐκ τῶν καπηλεῖων ἀκούμεναι φωναὶ, ὁ θόρυβος τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ὑπήγαινον καὶ ἤρχοντο, συνωθοῦντο, ἐκτυπῶντο, ἐκραύγαζον, ὠρῶντο, καὶ ὧν οἱ πλεῖστοι ἦσαν βδελυροὶ καὶ ἀπεχθέστατοι τὴν ὕψιν· ἅπανα αὕτη ἡ τύρβη τῆς ἀγορᾶς σ' ἐξεκώφαινε καὶ σε συνετάραττε.

Ὁ κύριος Σάικς, σύρων κατόπιν αὐτοῦ τὸν Ὀλίβερ, διήνοιγε βιαίως δίοδον ὅπου πυκνότερον τὸ πλῆθος, καὶ ἐλαχίστην ἐδίδο προσοχὴν εἰς τὸν θόρυβον ἐκεῖνον, ὅστις καινοφανῆς ὄλωσ εἰς τὸ παιδίον ἐξέπλησεν ὑπερμέτρως αὐτό. Δις ἡ τρις ἐχαιρέτισε διὰ νέμματος φίλους, οὓς συνήν-

δριζόμενος εις τὰς ἀδελφάς του, ὅτι οὐδέποτε συνήνησε θελτικώτερον καὶ μαγευτικώτερον πλάσμα· ὅτι ἀκαταμέτρητος ἦτο ἡ μεταξὺ ἀλλήλων ἀπόστασις καὶ ὅτι τὸ μελαγχολικὸν καὶ δνειροπόλον αὐτῆς ἦθος ἐκέκτητο μυριάκις πλείονα θέλητρα ἀπὸ πάσας τὰς εὐθύμους αὐτῶν χάριτας. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὁ θαυμασμὸς αὐτοῦ ἦτο ἐπὶ τοσοῦτον παράδοξος ὅσον φανερός, ἐπὶ τοσοῦτον μάλιστα φανερός, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ μαρτυρία ἀντὶ τὰς ταραχῆς ἢ τὴν ἀνησυχίαν, τοῦναντίον οὐδεμίαν ἠσθάνθη ἀνησυχίαν. Περιωρίσθη μόνον νὰ μὴ τὸν κρατήσῃ, ὅταν ἀνήγγειλε τὴν εἰς Λονδίνον ἀναχώρησίν του, διακηρύττων ὅτι ὁ ἀνυπόφορος ἐκείνος πύργος ἦτο κατάλληλος διὰ προκατακλυσμαῖα ὄντα.

Μὰς ἐγκατέλιπε λοιπὸν τρεῖς μετὰ τὸν χορὸν ἡμέρας. Ἡ ἀναχώρησις αὐτοῦ, ὡς ἐσκεπτόμεθα ἤδη, δὲν εἶχεν ἐπιθέσει τέρμα εἰς τὴν μελαγχολίαν τῆς Λιλίας. Τοῦναντίον ἡ θλίψις αὐτῆς ἠύξησε· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ πρὸς τὸν λόρδον Σαινζερμαῖν συμπεριφορά της μετεβλήθη. Παράδοξος ἐπιφύλαξις, στενοχωρία τις διεδέχθη τὴν ἀφελῆ ἐκείνην οἰκειότητα, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν εἶχε συνειθίσει. Δὲν ἐπλησίαζε πλέον τὸ ἀνάκλιτρόν του μετὰ τῆς θωπευτικῆς καὶ ἐρωτικῆς σχεδὸν ἐκείνης προθυμίας, τῆς τοσοῦτον πολυθελγήτρου, δεικνύουσα εἰς αὐτὸν τὰ σχέδιά της, τὰ ἄνθη της καὶ τὰ πτηνά της, προκαλοῦσα τὸν γέλωτα αὐτοῦ διὰ τῆς ζωηρότητός της, ἢ ἀναγινώσκουσα εἰς αὐτὸν χωρίον τι βιβλίου, ὑπὸ τοῦ ὁποίου εἶχε συγκινηθῆ. Μόλις ἐσυντρόφευεν αὐτὸν πλέον· ἀπέφευγε τὴν κυρίαν Καρτθράϊτ, μὴ ἀφίνουσα σχεδὸν πλέον τὰς ἐξαδέλφας της. Εἶχε μαντεύσει λοιπὸν τὰ αἰσθήματα τοῦ λόρδου Σαινζερμαῖν, ὥστε καὶ ἀκουσίως ἠσθάνετο φοίηκιν; ἢ μᾶλλον ὁ ὑπὲρ τοῦ ἐτέρου ἀδελφοῦ ἀρτιγενῆς αὐτῆς ἔρωσ προσεῖλκεν αὐτὴν πρὸς τὰς ἀδελφάς του; Ὁ λόρδος Σαινζερμαῖν ἐπίστευε τὸ πρῶτον, αὐτὴ δὲ ἡ πεποίθησις συνεπλήρωσε τὴν ἀπελπισίαν του.

— Τὰ πάντα ἐξηγοῦνται, μοὶ εἶπεν ἡμέραν τινά. Ἐπροδόθη, ἢ δὲ πτωχὴ κόρη μετ' ἀποφύγει μετὰ φοίηκιν καὶ ἀηδίας. Πῶς ἄλλως ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὸ πρᾶγμα; Πτωχὸν πλάσμα! Ἐξεδιώχθη ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἀσύλου της ὑπὸ τρομεροῦ τέρατος, δίκην παραδόξου ἐφιάλτου ἀπολιθοῦντος τὴν νεανικὴν φαντασίαν της... ὦ! Λιλία μου, λατρουμένη Λιλία μου! Διατί δὲν μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ἦμαι ἀκόμη ἀδελφός σου καὶ φίλος σου;... Ἄλλ' ὅχι· μετ' ἀποτροπιάζεται ἤδη... μετ' ἀποβιβάζεται καὶ μετ' ἀποβιβάζεται, ἥτις πρὸ τινῶν ἡμερῶν μόλις πᾶσαν αὐτῆς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαρὰν ἔθετεν εἰς τὸν μετ' ἐμοῦ βίον της! Τὸ ἐγωῖστικὸν πάθος μου ἦτο ἄξιον τῆς τιμωρίας ταύτης!

Κατείχετο ὑπὸ τῆς σκέψεως ταύτης, μᾶτῃν ἐπιζητῶν νὰ τὴν ἐκδιώξῃ, μᾶτῃν ποθῶν διὰ τῶν

ἡρωϊκῶν προσπαθειῶν του νὰ καταστῆ καὶ πάλιν ἑαυτοῦ κύριος. Ἡ πάλιν ἦτο βιασιότατη διὰ τὸν λεπτὸν αὐτοῦ ὄργανισμὸν, μετ' ἀγωνίας δ' ἔβλεπον αὐτὸν ἐξασθενοῦντα καθ' ἑκάστην. Νόσος θλιβερωτέρα, ἀσπονδοτέρα τῆς καταβαλοῦσης τὴν πτωχὴν μητέρα του, ὑπέσκαπτεν αὐτὸν, ὀδηγοῦσα ταχέως εἰς τὸν τάφον. Ἐρωὶς ἀπελπισ, ἔτι μᾶλλον αὐξάνων τὴν ἀγωνίαν του ἕνεκα τῆς παρουσίας ἐκείνης, ἥτις ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός του.

Αἱ παρειαὶ αὐτοῦ ἐκοιλαινόντο ἐπὶ μᾶλλον καθ' ἑκάστην· ἡ λάμψις τῶν ὀφθαλμῶν του ἦτο ὑκλώδης· ἡ φωνὴ του ἔχανε τὴν γλυκύτητα αὐτῆς καὶ τὴν καθαρότητα, λαμβάνουσα τόνους τραχεῖς, τρόμον διεγείροντας. Ἀνήγγειλα εἰς αὐτὸν τὴν σπουδαιότητα τοῦ κινδύνου, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ μ' ἐπιτρέψῃ νὰ προσπαθῶσω νὰ τὸν ἀποδιώξω.

— Παντάπασι, μοὶ ἀπεκρίθη. Πρὸς τίνα λόγον ἢ θεραπεία, ἥτις ἤθελε μετ' ἀποδοῦναι δυστυχῆ; Πιστεῖτε λοιπὸν ὅτι ἐπροτίμων νὰ ἐπωφεληθῶ τῆς ἀπειρίας της, τῆς νεότητός της, ὅπως συνενώσω διὰ παντὸς τὸν ἄγγελον ἐκείνον μεθ' ἐνὸς ἀθλοῦ οἷος ἐγὼ δυσμάρτυρον; Ἄλλὰ καὶ αὐτὴ δὲν ἤθελεν ἀμφισβᾶλλει μέρη τίνος σημείου ἠδυνάμην νὰ καταστῶ εἰς αὐτὴν ἀπεχθής. Ὅχι, ὄχι, ἐγκαταλίπετέ τε εἰς τὴν τύχην μου, φίλε μου. Ὀλίγην ἀποδίδω σπουδαιότητα ἀνθεραπευθῶ ἢ ὄχι.

Εἶχεν ἡ Λιλία συνειδήσιν τῶν συμβαινόντων; Πρὸ ὀλίγου χρόνου καταστροφή τοσοῦτον ταχεῖα ἤθελεν ἐξυπνίσει τὴν τρυφερωτέραν αὐτῆς ἀφοσίωσιν, ἤθελε διεγείρει τὰς ζωηροτέρας ἀνησυχίας της. Ἄλλὰ σήμερον δὲν συνέβαινε οὕτω πλέον. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἐνίστε ἀκόμη, ἕνεκα τῆς συνηθείας ἐπλησίαζεν αὐτὸν, ὅπως θέσῃ θρανίον τι εἰς τοὺς πόδας του ἢ προσκεφάλαιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν του· ἀλλ' ἀμέσως ἀπεσύρετο ἐν σιγῇ, πολλάκις δὲ πρὶν ἢ τελειώσῃ τὴν ἀρξαμένην ἐργασίαν. Ὁ λόρδος Σαινζερμαῖν ἔκαμε παρατηρήσεις εἰς αὐτὴν, στενάζων διὰ τὴν ἐλάττωσιν ταύτην τῶν φροντίδων της. Ἐν τούτοις, προσέθηκε, προτιμώτερον τοιοῦτοτρόπως· καὶ τὴν ἀπόθει τρυφερῶς, ὁπόταν ἤθελε νὰ τῷ ἀποδώσῃ μίαν τῶν ἐλαφρῶν ἐκείνων ὑπηρεσιῶν.

— Μοὶ προξενεῖτε πόνον, Λιλία, ἔλεγεν. Ἡσυχάσατε, ἀγαπητὸν τέκνον. Ἡ κυρία Καρτθράϊτ θὰ ἐκτελέσῃ καλλίτερα ἀπὸ σὰς τὴν ὑπηρεσίαν.

Ἡ Λιλία τότε συγκεχυμένη ἀπεσύρετο ὀλίγα βήματα μακρὰν. Μετὰ μίαν στιγμὴν εὗρισκε διακαίολογίαν τινὰ διὰ τὴν ἀρῆσιν τὸν θάλαμον καὶ δὲν ἐπανεφαίνετο καθ' ὅλην τὴν ἑσπέραν.

Ἡ κυρία Καρτθράϊτ δὲν ἔσχε μετ' ἐμοῦ ἐξηγήσεις. Ἡ μελαγχολικὴ αὐστηρότης τοῦ ἦθους της προέδιδε μόνη τὴν πεποίθησιν, ὅτι αἱ ἰκεταίαι τῆς πτωχῆς μακροσίας Βραυδῶνος, ὅτι αἱ ἰδία αὐτῆς προσπάθειαι ἀπέβησαν ἀνοφελεῖς,

καὶ ὅτι ὁ φίλος ἡμῶν ἀπόλλυτο θῦμα τοῦ πά-
ντος ἐκείνου, διὰ τὸ ὅποιον ἀμφότεραι μετὰ στα-
θερότητος εἶχον ἐλπίσει, ὅτι ἐξήρουν νὰ ἐ-
κσφαλίσωσι τὰ σχέδια αὐτῶν διὰ τὴν ἀνατρο-
πὴν τοῦ.

Ἐπειτὰ συνέχισα.

K^o MARSH.

Ἡ ἐπομένη ἐπιστολὴ, γαλλιστὶ γραφεῖσα, ἀπεστάλη ἡμῖν
ἀπὸ τῆς ξένης κυρίας, τακτικῶς ἀναγινωσκούσης τὸ φύλλον μας.
Ἐλαφίστως δημοσιεύομεν μετὰφρασιν αὐτῆς. Σ. τ. Δ.

ΕΚΤΩΡ ΒΕΡΛΙΟΖ¹

Κύριε Διευθυντὰ τῆς «Ἐστίας»,

Ἀνέγνωσα ἐσχάτως τὸ ὥραϊον βιβλίον τὸ ἐπι-
γραφομένον Mémoires d'Hector Berlioz, ἐσκέ-
ψθη δὲ ὅτι τεμάχιά τινα ἐξ αὐτοῦ ἀφορῶντα εἰς
τὴν χαλεπωτάτην ἀληθῶς νεότητα τοῦ εὐφυοῦς
μουσουργοῦ θὰ ἦσαν ἄξια νὰ γίνωσι γνωστά εἰς
τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἐστίας».

Ὡς δὲν ἀγνοεῖτε ὀλίγος εἶναι χρόνος ἐξ οὗ
τὸ βιβλίον ἐξεδόθη, διότι ὁ Berlioz ῥητῶς πα-
ρήγγειλε τοῖς φίλοις αὐτοῦ νὰ μὴ προδῶσιν εἰς
ἐκδοσιν τῶν Ἀπομνημονευμάτων του παρὰ μετὰ
τινα ἔτη ἀφ' οὗ ἤθελεν ἀποθάνει, ἀπέθανε δὲ
τῷ 1869.

Τολμῶ δὲ, κύριε, ἐν ἐσωκλείστῳ σημειώσει
νὰ σὰς ὑποδείξω μέρη τινα τοῦ βιβλίου πολὺ
κινουῦντα τὸ διάφορον καὶ μαρτυροῦντα ἀριδιή-
λως ὅποσα καλύματα δύνανται νὰ ὑπερνηκίησῃ ἡ
ἐπιμονὴ καὶ ἡ θέλησις. Ὁ πατὴρ τοῦ νεαροῦ μου-
σολήπτου ἦτο ἱατρός καὶ ἐπεθύμει ἱατρὸν νὰ
ἴδῃ καὶ τὸν υἱὸν του, πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τὸν ἐ-
πεμψεν εἰς τοὺς Παρισίους, ἀλλ' ἐκεῖνος, πρὸς
τὴν μουσικὴν καὶ μόνην ἀκάθεκτον αἰσθανόμε-
νος κλίσιν, ταχέως ἀπεχαιρέτισε χάριν τοῦ Ὁ-
δεῖου τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τὰ ἐδώλια. Ἡ μή-
τηρ του, γυνὴ θρησκομανῆς καὶ νομίζουσα ὅτι
οὐτιδανοὶ τινες εἶνε οἱ καλλιτέχναι, κατηράσθη
τὸν υἱὸν τῆς, ὁ δὲ πατὴρ του ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ
νὰ τῷ πέμπῃ τὸν συνήθη πρὸς διατήρησίν του
μισθόν. Ἀλλὰ δὲν ἤρκει μόνον ἡ κατάρα καὶ ἡ
πενία καὶ αὐτοὶ οἱ καθηγηταὶ του ὀλίγην εἶχον
διάθεσιν νὰ ἐνθαρρύνωσι τὸν εὐφυᾶ νεανίαν καὶ
κατεπίκρανον τὸν δυστυχῆ μαθητὴν. Καὶ ὅμως
πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ἀγίου ὑπὲρ τῆς τέχνης, δὲν
ἀπηλίπισθη ὁ Berlioz εὐρεθεὶς ἐνώπιον τοσοῦτων
καυμάτων ἀγωνίζεται μὲ τὴν σιδηρᾶν ἐκείνην
θέλησιν, ἥτις τὰ πάντα καταβάλλει, ἡ ἰσχυρὰ
ἐκείνη θέλησις τῷ δίδει τὴν δύναμιν νὰ ὑποφέρῃ
τὴν πείναν... Ἀλλ' ἄς ἀφώσωμεν τὸν ἴδιον νὰ
ἐμιλήσῃ καὶ νὰ διηγηθῇ διὰ τῆς ποιητικῆς του
γλώσσης τοῦ τρικυμώδους βίου του τὰ συμβάντα.

¹Ἐν Ἀθῆναις, Ἰούλιος 1878.

K. **

Εἶχον ἐνοικιάσει, λέγει ὁ Berlioz, μικρότατον

1. Ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1803 ἐν Côte-Saint-André (ἐν Γαλ-
λίᾳ), ἀπέβισε δὲ ἐν ἔτει 1869. Ἦτο μέλος τοῦ Ἰνστιτού-
του, ἐλεγθεὶς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἀδόλφου Ἀδάμ. Ἐ-
του, ἔλεγεθεὶς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Βενενουτοῦ Σελλίνι καὶ τοὺς
γραφῆς δύο μελοδράματα: Benvenuto Cellini καὶ τοὺς
Τραγῆς. Ἐπὶ τινα καιρὸν ἔγραφε τὰς «Μουσικὰς ἐπιθεωρή-
σεις» τῆς Gazette musicale καὶ τοῦ Journal des débats.

δωματίον εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα, ἀντὶ δὲ νὰ
τρῶγα εἰς ξενοδοχεῖον ἠκολούθουν δίαιταν ὕλως
καλογηρικὴν, δι' ἧς εἶχον κατορθώσει νὰ περιο-
ρίσω τὰς δαπάνας μου εἰς ἐβδομήκοντα ἢ ὀγδοή-
κοντα τὸ πολὺ λεπτὰ τὴν ἡμέραν. Ἐτρωγον δὲ
συνήθως ἄρτον, σταφίδας, δαμάσκηνα ἢ φοι-
κοβαλάνους.

Ἐπειδὴ δὲ ἦτο θέρος, ἐξηρχόμην τοῦ δωμα-
τίου μου, ἠγόραζα ἀπὸ τινος ἐκεῖ πλησίον μαγα-
ζεῖου τὰ πρὸς τροφήν μου, ἔπειτα δὲ ἐπορευό-
μην εἰς τὴν Νέαν Γεφύραν καὶ ἐκαθήμεν διὰ νὰ
γευματίσω παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἀγάλματος τοῦ
Ἐρρίκου Δ'. Ἐκεῖ χωρὶς οὐδόλως νὰ σκέπτομαι
περὶ τῆς βραστικῆς ὄρνιθος, ἣν εἶχεν ὄνειροπο-
λήσει ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς διὰ τὸ γεῦμα
τῆς Κυριακῆς τῶν χωρικῶν του, ἔτρωγον τὸν ξη-
ρόν μου ἄρτον παρατηρῶν μακρὰν τὸν ἥλιον
δύοντα ὀπισθεν τοῦ ἔρους τοῦ Ἀγ. Βαλεριανοῦ,
παρηκολούθουν μὲ μαγευμένον ὀφθαλμὸν τὴν
ἀκτινοβολοῦσαν ἀντανάκλασιν τῶν ὑδάτων τοῦ
Σηκουάνα, ἅτινα ἔρπον μορμουρίζοντα πρὸ ἐμοῦ
καὶ εἶχον ἐξάλλον τὴν φαντασίαν ἐκ τῶν λαμ-
πρῶν εἰκόνων τῶν ποιημάτων τοῦ Θωμᾶ Μοῦρ,
ὧν ἀπλήστως καὶ μετὰ στοργῆς ἀνεγίνωσκον
τότε πρῶτον γαλλικὴν μετὰφρασιν τυχαίως πε-
ριελθοῦσαν εἰς τὰς χεῖράς μου....

Ἐν τοσοῦτῳ ἐπλησίαζεν ὁ χειμῶν, τὰ λου-
κούλλιά μου γεύματα δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν
νὰ γίνωνται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Νέας Γεφύρας ἐστια-
τόριόν μου, διότι ὁ ἥλιος τὸ εἶχε πλέον ἐγκα-
ταλείψει καὶ τὸ εἶχε περιβάλλει ὕγρα ἀτμό-
σφαιρα καὶ παγερά. Εἶχον ἀνάγκην ξύλων καὶ
ἐνδυμάτων βαρυτέρων. Ἀλλὰ ποῦ χρήματα;...
Ἐκ τῶν παραδόσεων μου ἀπελάμβανον ἐν φράγ-
κον δι' ἕκαστον μάθημα, ὥστε τὸ ὕλον μνησιῶν
μου ἔσοδον ἦτο ἐλάχιστον. Ἐπρεπεν ἡ νὰ ἐπι-
στρέψω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ νὰ τῷ εἶπω
τὸ ἥμαρτον ἢ ν' ἀποθάνω τῆς πείνης, μέσος ὅ-
ρος δὲν ὑπῆρχε! Ἀλλ' ἡ δύσκολος αὕτη θέσις
ἐμποιήσασά μοι ἀδάμαστον μανίαν μοὶ ἐνέπνευ-
σεν ἴσα ἴσα νέας δυνάμεις διὰ τὴν πάλιν. Ἀπε-
φάσισα τὸ πᾶν νὰ ἐπιχειρήσω, τὸ πᾶν νὰ ὑπο-
μείνω καὶ αὐτοὺς ἐν ἀνάγκῃ τοὺς Παρισίους νὰ
καταλείψω μᾶλλον παρὰ νὰ ἐπιστρέψω νὰ δια-
γάγω φυτικὴν πλέον ζωὴν εἰς τὴν πατρίδα μου.
Μοὶ ἤρρεσκον παιδιθεῖν τὰ ταξείδια ὅσον σχεδὸν
καὶ ἡ μουσικὴ ὅθεν προσέτρεξα εἰς τοὺς ἀντα-
ποκριτάς ξένων θεάτρων καὶ ἐζήτησα παρ' αὐ-
τῶν νὰ προσληφθῶ ὡς πρῶτος ἢ δεῦτερος ἀλλη-
τῆς εἰς τινα ὀρχήστραν τῆς Νέας Ἰόρκης, τοῦ
Μεξικοῦ, τοῦ Σίδνεϋ ἢ τῆς Καλοῦττας. Θὰ
ἐπορευόμην καὶ εἰς τὴν Κίνα, θὰ ἐγινόμεν νάυ-
τῆς, πειρατῆς, ἄγριος, μᾶλλον παρὰ νὰ ὑπο-

1. Ὁ ἀγαθὸς βασιλεὺς Ἐρρίκος ὁ Δ' ἔλεγεν ὅτι ἐπεθύμει
εἰς τοιαύτην εὐδαιμονίαν νὰ φθίσωσι διὰ τῆς διοικήσεώς
του οἱ ὑπῆκοοί του, ὥστε οἱ χωρικοὶ νὰ δύνανται καθ' ἑκά-
στην Κυριακὴν νὰ ἔχωσι βραστὴν ὄρνιθα εἰς τὴν τρά-
πεζάν των. Σ. Μ.

χωρήσω. Τοιοῦτος εἶνε ὁ χαρακτήρ μου. Ὁ θέλων νὰ καταβάλῃ τὴν θέλησίν του, ὅταν ἐμπνέται αὐτὴ ὑπὸ τοῦ πάθους, πράττει ἔργον τόσον ἀσύνετον καὶ τόσον ἐπικίνδυνον, ὅσον ὁ νομίζων ὅτι δύναται συμπιέζων τὴν πυρίτιδα νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκπυρσοκορηθῇ.

Ἄλλ' αἱ προσπάθειάι μου παρὰ τοῖς ἀνταποκριταῖς τῶν ξένων θεάτρων ὑπῆρξαν μάταιαι, δὲν ἤξεύρω δὲ καὶ ἐγὼ εἰς τί μέτρον ἔμελλον νὰ καταφύγω, ὅτε ἔμαθον ὅτι προσεχῶς ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσῃ τὰς παραστάσεις του τὸ Νέον Θέατρον. Ἐπρόκειτο νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὸ θέατρον ἐκεῖνο βωδεδίλλια καὶ κωμικὰ μελοδράματα ὁπωσούν ἐκτενῆ. Προσέτρεξα πρὸς τὸν διευθυντὴν ζητῶν θέσιν αὐλητοῦ ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ. Ἄλλ' οὐδεμίαν δυστυχῶς θέσιν αὐλητοῦ ἔμενε πλέον, ὅλαι εἶχον δοθῆ. Ἐζήτησα θέσιν ἐν τῷ χορῷ καὶ ἐκεῖ ἀπέτυχον. Ὁ θάνατος μοι ἔμενεν!... Ὅπως δὴ ποτε ὁ διευθυντὴς ἔσχε τὴν καλωσύνην νὰ κρατήσῃ σημειώσιν τῆς κατοικίας μου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ μὲ προσκαλέσῃ ἂν τυχὸν ἤθελεν ἀποφασισθῆ ἡ αὐξήσις τοῦ προσωπικοῦ τοῦ χοροῦ. Ἡ ἐλπίς αὐτὴ ἦτο ἀμυδροτάτη καὶ ὅμως ὑπ' αὐτῆς ἐβασκόμην ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ἕως οὗ μοι ἀνυγγέληθι ὅτι προσεκλήρῃθη διαγωνίσμα διὰ τὴν θέσιν ἐκείνην, ἣτις ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας μου. Τὸ διαγωνίσμα ἔμελλε νὰ λάβῃ χώραν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Φαρμασῶνων τῆς ὁδοῦ Γρενὲλ Σαιντονορέ. Ἐπορεύθην καὶ ἐγὼ ἐκεῖ. Πέντε ἢ ἕξ δυστυχεῖς ὡς ἐγὼ περιέμενον ἐν πλήρει ταραχῆς σιγῇ τοὺς κριτάς. Μεταξὺ τῶν διαγωνισθησομένων ἦτο εἰς ὕφαντῆς, εἰς σιδηρουργός, εἰς ἀπολυθεὶς ἠθοποιὸς μικροῦ τινος θεάτρου τοῦ βουλευαρίου καὶ εἰς ψάλτης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Εὐσταθίου. Ἡ θέσις, περὶ ἧς ἐμέλλομεν νὰ διαγωνισθῶμεν ἦτο θέσις δευτεροφώνου, ἐγὼ δὲν εἶχον παρὰ μετρίου βαρυτόνου φωνήν, ἀλλ' ὁ ἔξεταστὴς μας, ἐσκέφθη, δὲν θὰ ἔδιδεν εἰς τὴν διαφορὰν ταύτην τόσον μεγάλην προσοχήν.

Ὁ ἔξεταστὴς ἦτο αὐτὸς ὁ διευθυντὴς. Παρουσιάσθη ἀκολουθούμενος ὑπὸ μουσικοῦ τινὸς ὀνόματι Μιχαήλ, ὅστις καὶ νῦν ἔτι ἀποτελεῖ μέρος τῆς ὀρχήστρας τοῦ βωδεδίλλιου. Δὲν εἶχομεν δὲ ἐκεῖ οὔτε κλειδοκύμβαλον, οὔτε κυμβαλιστήν. Τὸ βιολίον τοῦ Μιχαήλ ἔμελλε νὰ συνοδεύῃ τὸ ἄσμα μας.

Τὸ διαγωνίσμα ἤρχισεν. Οἱ ἀντίπαλοί μου ἐτραγώδησαν διάφορα ἄσματα, τὰ ὁποῖα ἐπιμύλως εἶχον μελετήσει. Ἄφ' οὗ ἐκείνοι ἐτελείωσαν, ὁ παχύτατος διευθυντὴς μας μ' ἐρώτησε τί εἶχον φέροι διὰ νὰ τραγωδήσω.

— Ἐγὼ; τίποτε, τῷ ἀπάντησα.

— Πῶς τίποτε; Τί θὰ τραγωδήσῃς λοιπόν;

— Ξεῖρω καὶ ἐγὼ, ὅ,τι θέλετε. Δὲν ἔχετε ἐδῶ τετραδία μουσικῆς;

— Δὲν ἔχομεν τίποτε. Ἄλλως τε, προσέθηκε

μὲ ὕφος περιφρονητικόν, δὲν πιστεύω νὰ εἰσθε εἰς θέσιν νὰ τραγωδήσητε ἐκ πρώτης ὄψεως....

— Μὲ συγχωρεῖτε, τραγωδῶ ὅ,τι δῆποτε.

— Τότε τὸ πρᾶγμα διαφέρει. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν ἐδῶ μουσικὴν, δὲν ἤξεύρετε τίποτε ἀπ' ἐξῶ;

— Μάλιστα, ἤξεύρω ἀπ' ἐξῶ τὰς *Αναβάδας*, τὴν *Στρατορικὴν*, τὴν *Ἐστίαν*, τὸν *Κορτήσιον*, τὸν *Οιδίποδα*, τὰς δύο *Ἰφιγενείας*, τὸν *Ὀρφέα*, τὴν *Ἀρμίδην*....

— Φθάνει! φθάνει! Τί διάβολο! Τόσον μνημονικὸν ἔχετε; Σεῖς εἰσθε σοφός. Τραγωδήσατε λοιπὸν ἐκ τοῦ *Οιδίποδος* τοῦ *Σακκίνῃ* τό *Elle m'a prodigué*.

— Εὐχαρίστως.

— Ἡμπορεῖς νὰ τὸν συνοδεύσῃς μὲ τὸ βιολίον σου, Μιχαήλ;

— Ἀκούς ἐκεῖ! Δὲν ἤξεύρω μόνον εἰς ποῖον τόνον εἶνε γραμμέμον τὸ ἄσμα.

— Εἰς *mi bémol*. Νὰ τραγωδήσω τὸ *recitativo*;

— Ναι, ἄς ἴδωμεν.

Ὁ Μιχαήλ μοι ἔδωκε τὸν ἦχον εἰς *mi bémol* καὶ ἤρχισα.

Οἱ συνοποψήριοι παρετήρουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον μὲ ὕφος ἐλεεινόν, ἐν ᾧ ἐγὼ ἐξετύλισσον τὴν ὠραίαν ἐκείνην μελωδίαν. Ἐφαίνετο δὲ ὡσεὶ ἀνομολογοῦντες ὅτι ἐν παραβολῇ πρὸς τὸ ἄσμα μου, ὅστις βεβαίως δὲν ἤμην οὔτε *Pischek* οὔτε *Lablache*, αὐτοὶ εἶχον τραγωδήσει ὄχι πλέον ὡς βοσκοὶ, ἀλλ' ὡς βόες. Τὴν ἐπομένῃν ἡμέραν ἔλαβον τὸν διορισμόν μου, εἶχον νικήσει τοὺς ἄλλους καὶ αὐτὸν τὸν ψάλτην τοῦ Ἁγίου Εὐσταθίου. Ἡ ὑπηρεσία μου ἔμελλε ν' ἀρχίσῃ ἀμέσως καὶ εἶχον πεντήκοντα φράγκων μηνιαῖον μισθόν.

Ἰδοῦ με λοιπὸν, ἕως οὗ κατορθώσω νὰ γείνω καλὸς μουσουργός, ἀποτελῶ μέρος τοῦ χοροῦ εἰς θέατρον δευτέρας τάξεως ἐλεεινός καὶ ἀξιοδάκρυτος!

Ἄλλ' οὐδέποτε ἔρχεται μόνη ἡ εὐτυχία. Μόλις εἶχον διορισθῆ μοι ἔστειλεν ὁ Θεὸς δύο μαθητάς, συνήντησα δὲ καὶ νεαρόν τινα σπουδαστὴν τοῦ Φαρμακευτικοῦ Σχολείου καὶ συμπολίτην μου ὀνόματι Ἀντώνιον Χαρβονέλ. Εἶχε σκοπὸν ν' ἀποκατασταθῆ εἰς τὴν λεγομένην Λατινικὴν Συνοικίαν διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ μαθήματα χημείας, ἤθελε δὲ, ὡς καὶ ἐγὼ, νὰ ἐπιδοθῆ διὰ λόγους εὐνοήτους εἰς ἠρωϊκὴν οἰκονομίαν. Μόλις ἐλογαριάσαμεν καὶ οἱ δύο τὴν περιουσίαν μας καὶ ἀμέσως ἐνὶ στόματι, παρωδοῦντες τοὺς λόγους τοῦ Βάλτερ ἐν τῷ *Βίω ἐνὸς χαρτοπαικτοῦ*, ἀνεκράξαμεν. « Ἄ! δὲν ἔχεις χρήματα; λοιπὸν, φίλε μου, πρέπει νὰ συνεταρσιθῶμεν ». Ἐνοικιάσαμεν δύο μικρὰ δωμάτια ἐν τῇ ὁδῷ *Λαάρπ*. Ὁ Ἀντώνιος, ὡς ἔχων πείραν τοῦ χειρισμοῦ τῶν πυρῶνων καὶ τῶν φυσητήρων, διορίσθη ἀρχιμάγειρος τῆς Ἐταιρίας, ἐγὼ δὲ ἔλαβον τὴν θέσιν

του παραμαγεύρου. Καθ' ἐκάστην πρώταν ἐπο-
 ρεύμεθα εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ τὰ ὀφόνια, τὰ ὀ-
 φόνια ἐγὼ χωρὶς νὰ λαμβάνω τὸν κόπον ν' ἀπο-
 κρῖνω ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν διαβαινόντων
 γενναίως ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖράς μου. Ἐνθυ-
 μούμαι ὅτι ἡμέραν τινὰ ἐμαλώσαμεν ἕνεκα τού-
 του μὲ τὸν Ἀντώνιον. Ὁ φαρμακευτικὴ ἀξιο-
 πέπεια! Ἐζήσαμεν τοιουτοτρόπως ὡς πρίγγι-
 πές... ἐξόριστοι, καταβάλλοντες ἕκαστος τριά-
 κοντα φράγκα κατὰ μῆνα. Ἀφ' ὅτου ἤμην ἐν
 Παρισίοις οὐδέποτε εἶχον ζήσει ἀνευτέρου. Τότε
 ἠδυνήθη κατὰ πρῶτον ἐν ἐξοδῶ καὶ πρὸς εὐ-
 χάριστησιν διαφόρων φαντασιοπληξιών μου. Ἡ-
 γόασα ἐν περιφνημῶν κλειδοκύμβαλον,¹ εἰκόνας
 μουσουργῶν διὰ τὸ δωμάτιόν μου, τοὺς Ἐρω-
 τας τῶν Ἀγγέλων τοῦ Μούρ. Ἀφ' ἑτέρου ὁ
 Ἀντώνιος, ὅστις ἦτο ἐπιτήδειος ὅσον ὁ πίθηκος
 (ἀτυχῆς παρομοίωσις, διότι οἱ πίθηκοι εἶνε μό-
 νον εἰς τὸ καταστρέφειν ἐπιτήδειοι), κατεσκευά-
 ζεν ὅταν εἶχε καιρὸν πλῆθος μικρῶν εὐχαρίστων
 καὶ ὀφελίμων σκευῶν. Κατεσκευάσε ξύλινα πέ-
 διλα διὰ τὴν βροχὴν, ἐφόρυσεν εἰς Μονρούζ διὰ
 νὰ διακόψῃ ὀλίγον τὴν μονοτονίαν τῆς τραπέ-
 ζης μας. Τὸ προίεργον εἶνε ὅτι ἂν καὶ καθ' ἐκά-
 στην ἐσπέραν ἔλειπον εἰς τὸ θέατρον ὁ Ἀντώ-
 νιος ἠγνῶει καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς συνοικ-
 κησῶς μας ὅτι ἔσχον τὸ ἀτύχημα ν' ἀναβῶ
 ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἐγὼ δὲν τῷ εἶπον τίποτε διότι
 ἠσπυγνύμην νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἤμην ἀπλοῦς ἠθο-
 ποῖός ἐκ τοῦ χοροῦ. Τῷ ἔλεγον ὅτι ἐπορευόμην
 νὰ διδάξω μουσικὴν εἰς ἀπομεμακρυσμένην τινα
 συνοικίαν τῶν Παρισίων ἀλαζονεία ἀνταξία τῆς
 ἰδικῆς του! Δὲν ἦτο ὅμως μόνον παιδαριώδης
 ἀλαζονεία, ἥτις μ' ἔκαμνε νὰ μὴ λέγω εἰς τὸν
 Ἀντώνιον ὅτι τραγωδῶ εἰς τὸ θέατρον. Μὲ ὄλην
 τὴν σκληρότητα τῶν γονέων καὶ τὴν ἐγκατά-
 λειψιν, εἰς ἣν μὲ εἶχον ἀφήσει, δὲν ἐπεθύμουν νὰ
 τοὺς πικράνω. Ὅπως ὁ Ἀντώνιος οὕτω καὶ ἐ-
 κείνοι μετὰ ἑπτὰ μόνον ἢ ὀκτὼ ἔτη τὸ ἔμαθον,
 ὅτε πλέον δὲν ἀνήκον εἰς τὸ θέατρον, ἀναγινώ-
 σοντες εἰς τὰς ἐφημερίδας τὰς περὶ ἐμοῦ βιο-
 γραφικὰς σημειώσεις.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Écrire comme un Ange.

Ἡ γαλλικὴ φράσις γράφειν ὡς Ἀγγελος
 (écrire comme un Ange), προέκυψεν ἐκ τῆς
 ἐξῆς περιστάσεως Ἐπὶ τῆς βασιλείας Φραγκί-
 σκου τοῦ Α' (ἤτοι μετὰ τοῦ 1515 καὶ τοῦ
 1547), ἦλθε καὶ ἀπκατέστη εἰς τὴν Γαλλίαν
 Ἕλληνας πρὸς φουζ καλούμενος Ἀγγελος Βερ-
 γίκιος. Ἦτο δὲ ὁ Ἕλληνας οὗτος θαυμασιὸς καλ-
 λιγράφος ἢ γραφὴ αὐτοῦ ἐθαυμάσθη παρ' ὄλων
 1. Μοὶ ἐστοίχισεν ἑκατὸν δέκα φράγκα. Δὲν ἐκυμβάλισον,
 ἐπεθύμουν ὅμως νὰ ἔχω ἐν κύμβαλον διὰ νὰ διασκεδάξω
 ἑνίοτε. Ἄλλως τε μοὶ ἀρέσκει νὰ μὲ περιστοιχίζωσι μου-
 σικὰ ὄργανα καὶ ἂν ἡμῖν πλοῦστος θὰ εἶχον πάντοτε περι-
 μου, ἐργαζόμενος, ἐν μέγα κύμβαλον μὲ οὐρανὸν δύο ἢ τρεῖς
 ἄρπας Ἐραρδικὰς καὶ συλλογὴν βιβλίων τοῦ Στρατιάρχου.

τῶν Γάλλων λογίων, ἢ φήμη αὐτοῦ κατέστη
 εὐρωπαϊκὴ, καὶ ἐθεωρεῖτο εἰς τὸ εἶδος τούτου ὁ
 ἄριστος μετὰ τῶν συγχρόνων του. Ὁ περιφη-
 μος Ἀγγλος καλλιγράφος Ἐρρίκος Στέφενος
 συγκαταριθμεῖτο μετὰ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἑλ-
 ληνος καλλιγράφου. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀγγέλου
 κατήντησε μετ' οὐ πολὺ νὰ ἐκφράζῃ τὴν ἰδέαν
 τῆς καλλιγραφικῆς τελειότητος, καὶ ἐνεύθεν
 προέκυψεν ἡ ἀνωτέρω γαλλικὴ φράσις, ἥτις λέ-
 γεται ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὑφ' ἣν καὶ τὸ ζω-
 γραφίζειν ὡς Παρὰ ἡλός ἢ ὡς Μιχαήλ Ἀγγε-
 λος. Ὁ λόγιος Κερκυραῖος Νικάνδρος Νούκιος
 ἀναφέρει ἐν τῇ περιηγήσει του περὶ τούτου τοῦ
 Βεργίκιου, οὗ τινος ἦτο σύγχρονος, καὶ τὸν ὀ-
 ποῖον ἐγνώρισεν ἐν Παρισίοις. Κατὰ τὸν Νού-
 κιον, ὁ Βεργίκιος ἦτο Κρήσιος. Ὁ βασιλεὺς Φραγ-
 κίσκος Α' δίδωσεν αὐτὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν φυ-
 λαττομένων Ἑλληνικῶν βιβλίων ἐπὶ ἀδρῶν ἐνιαυ-
 σίῳ μισθῷ. Ὁ Βεργίκιος ἦτο οὐ μόνον καλλι-
 γράφος ἄριστος, ἀλλὰ καὶ φιλόλογος. Ἀντέγρα-
 ψέ τινα τῶν ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἢ τῆς
 κακῆς χρήσεως βλαφθέντων Ἑλληνικῶν χειρο-
 γράφων, προσαπέκτησε νέα καὶ ἐνέπνευσεν εἰς
 τὸν Φραγκίσκον Α' τὸν εὐγενῆ ζῆλον νὰ παρα-
 δώσῃ πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν τύπον ἢ εἰς τὴν
 χαλκογραφίαν. Εἰς τὸν Βεργίκιον ὀφείλεται ἡ
 πρώτη διὰ τοῦ τύπου διάδοσις τῶν Ἑλληνικῶν,
 τῶν Λατινικῶν καὶ αὐτῶν τῶν Ἑβραϊκῶν βι-
 βλίων ἐν Γαλλίᾳ, καὶ αὐτὸς ἐσχεδιαγράφησεν
 ἐκεῖ ἐπιτυχέστατα τὰ πρῶτα τυπογραφικὰ Ἑλ-
 ληνικὰ γράμματα.

ΕΝ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΤΟΥ ΓΕΡΟ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Ἐν ἀρχῇ τῆς μάχης εἰς Δερβενάκι (1822),
 διαγεῖται πού ὁ γραμματεὺς τοῦ Θ. Κολοκο-
 τρώνη Μ. Οἰκονόμου, ἦλθε παρ' ἡμῖν, ἐν τῇ
 σκοπιᾷ εὐρισκομένων, μείραξ τις ποιμῆν, λερο-
 φορμένος καὶ ζωηρός. Ἀοπλὸς δὲ ὢν ἴστατο
 μὲ τὴν μακρὰν μαγκούραν του καὶ μετὰ περιερ-
 γείας καὶ θαυμασμοῦ ἔβλεπε τὸν γινόμενον πα-
 ραπάνω πόλεμον.—Τί στέκεσαι καὶ βλέπεις καὶ
 δὲν πᾶς καὶ σὺ νὰ πολεμήσῃς βρῆ Ἕλληνα, εἶ-
 πεν αὐτῷ ζωηρῶς ὁ Κολοκοτρώνης.—Δὲν ἔχω
 ἄρματα, Καπετάνε.—Ἐχεις τὴν μαγκούραν σου;
 ἄρμα εἶν' κιαυτή νά! πῆγαινε νὰ σκοτώσῃς
 κάναν παληότουρκον μ' αὐτὴν, νὰ πάρῃς τ' ἄρ-
 ματὰ του ν' ἄρματωθῇς καὶ τὰ ρούχά του νὰ νυ-
 τυθῇς. Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ νεαρὸς ποιμῆν ἀνε-
 μίχθη μετὰ τῶν πολεμούντων. Τὸ δὲ ἐσπέ-
 ρας, ὁ αὐτὸς, ἀλλὰ μετρημισμένος καὶ ἔνο-
 πλος, ἐλθὼν ἔσται πρὸ τοῦ Κολοκοτρώνη ἐπιδει-
 κτικῶς.—Τίς εἶσαι βρῆ Ἕλληνα; τῷ λέγει ὁ
 Κολοκοτρώνης.—Δὲν μὲ γνωρίζεις, Καπετάνε;
 Ἐγὼ εἶμαι πού μ' ἔστειλες τὸ μεσημέρι νὰ πο-
 λεμήσω μὲ τὴν μαγκούραν, καὶ μὲ τὴν εὐχή σου
 ἔκαμα ὅπως μοῦ εἶπες.

Ὁ γηραιὸς στρατάρχης τὸν ἐπήνεσε, διὰ τοῦ

παραδείγματος δὲ τούτου ἐνεθάρρυνε καὶ τοὺς λοιποὺς στρατιώτας.

ΚΡΗΤΙΚΟΝ ΔΙΣΤΙΧΟΝ

Σὲ μᾶς ἐστάτανε γραφτὸ «πάντα νὰ πολεμοῦμε,
πάντα νὰ σκοτονοῦμαστε, καὶ στὴ σκλαβιὰ νὰ ζοῦμε.»

ΜΑΡΙΝΟΣ ΧΑΡΒΟΥΡΗΣ

Ἐκ τῶν τοῦ Κ. Σάβα.

Περὶ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἡ μεγαλουργὸς τῆς Ἄρκτου Σεμίραμις, ἡ Αἰκατερίνη δευτέρα, εἶχε συλλάβει τὴν ἰδέαν ἀνεγέρσεως μεγάλου ἀνδριάντος Πέτρου τοῦ Μεγάλου ἐν Πετρούπολει. Τὸ ἔργον ἀνετέθη εἰς τὸν περίφημον Γάλλον ἀνδριαντοποιὸν Φαλκονέτον, ὅστις ἐσχέδιασε τὸν αὐτοκράτορα ἔφιππον καὶ καταπατοῦντα ὄφιν, ζητοῦντα νὰ κωλύσῃ τὴν πρόοδόν του. Ἡ ἐπίνοια τοῦ Φαλκονέτου ἐπευφημήθη παρ' ὅλης τῆς αὐλῆς καὶ τὸ σῶμα τῶν μηχανικῶν διετάχθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ Μπέτζη νὰ προτείνῃ τὰ σχέδια τῆς μεγάλης οἰκοδομῆς, εἰς τὴν ἔμελλε νὰ χυθῆ ὁ ἀνδριάνς, κατὰ τὴν θέλησιν καὶ τὰς δόχιας τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ.

Διέτριβε τότε ἐν Πετρούπολει ὁ Μαρίνος Χαρβούρης, Ἕλληνα ἐξ Ἀργιστολίου τῆς Κεφαλληνίας, ὅστις δεξιωθείς τῇ συστάσει τῶν μέγα ἰσχυόντων παρὰ τῇ αὐλῇ τῆς Αἰκατερίνης συμπatriωτῶν τοῦ Μελισσηνῶν ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείας, ὠνομάσθη ἀντισυνταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ. Μεταξὺ ἄλλων ἐπαρουσίασε καὶ οὗτος τὸ ἐκζητούμενον σχέδιον, ὅπερ καὶ ἐνεκρίθη, εἰ καὶ ὁ φόβος τῶν ἀποτυχόντων συναδέλφων του ἔφεγεν αὐτὸ ὡς παράτολμον καὶ μὴ διαρκές. Ὁ Φαλκονέτος εἶχε τὰ πάντα τελειώσει διὰ νὰ φυλαχθῆ ὅμως ἡ φυσικὴ ἁρμονία μεταξὺ τοῦ ἀνδριάντος, τοῦ βάρου καὶ πρὸ πάντων τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἀνηγείρετο τὸ μνημεῖον, ἔλεγε ὅτι πάντα τὰ παρτίζοντα ἐν συνόλῳ αὐτὸ ὤφειλον νὰ καταδεικνύωσι τὴν ἀξίαν τοῦ ἥρωος ὅθεν καὶ δὲν παραδέχτο νὰ θέσῃ τὸν ἀνδριάντα ἐπὶ συνήθους βάρου, ἀλλ' ἐζήτει νὰ κατασκευασθῆ ὡς τοιοῦτον δυσανάβατος καὶ βραχῶδης λόφος. Πολλὰ δὲ περὶ τούτου ἐγένοντο προτάσεις πρὸς τὸν ὑπουργὸν, ἀλλ' οὐδεμία νῆχαρίσται τὸν Φαλκονέτον, ὅστις ἐπὶ τέλους ἀπεφάσισε νὰ κατασκευασθῆ τὸ βᾶθρον μὲ διαφόρους ὀγκῶδεις λίθους συναρμοζομένου διὰ σιδηρῶν καὶ ὀρειχάλκου.

Ἄλλ' ὁ Χαρβούρης ἀντέτεινε εἰς τὴν πρόθεσιν τοῦ περιφανοῦς ἀνδριαντοποιοῦ, ἀποδεικνύων ὅτι ἔνεκα τοῦ ὕψους τοῦ κλίματος τὰ συνδέοντα μέταλλα ἤθελον ὀξειδωθῆ καὶ τὸ βᾶθρον ἀποσυντεθῆ ἔπειδὴ ὅμως ἐθεωρεῖτο ἀδύνατος πᾶσα ἄλλη θεραπεία ἐνεκρίθη, μ' ὅλας τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Μαρίνου, ἡ πρότασις τοῦ Φαλκονέτου. Ὁ Ἕλληνα μηχανικὸς δυσφορῶν ἐκίνησε πάντα λίθον πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ μελετωμένου, καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ἐντὸς μιᾶς λίμνης εὐρίσκετο ὀγκῶδης μονόλιθος ὑπερβίωνων

κατὰ τὸ μέγεθος τὸ σχεδιασθὲν βᾶθρον καὶ ἀναγνωρίσας τοῦτον ὡς καταλληλότατον, πρότεινε τὴν μετακόμισίν του ἄλλ' ἡ πρότασις του δὲν ἔτυχεν αἰσίας ἀκροάσεως, καὶ διὰ τὸ ὀγκῶδες τοῦ γρανίτου, κεχωσμένου δεκαπέντε πόδας ἐντὸς τοῦ τελματώδους ἐδάφους, καὶ διὰ τὸ ἀπίστευτον τῆς μεταφορᾶς. Ὁ Φαλκονέτος ὅμως θαρρῶν εἰς τὸν Μαρίνον παρώτρυνε τὴν Αἰκατερίνην νὰ ποιήσῃ τὴν ἀπόπειραν. Ὅθεν ἀνετέθη εἰς τὸν Ἕλληνα μηχανικὸν ἡ μετακόμισις τοῦ τεραστίου ἐκείνου ὄγκου. Ὁ Χαρβούρης κατασκευάσας ἰδίας μηχανὰς κατῶρθωσε μετὰ πολλὰς δυσχερείας, ἧς ὑπερηνίκησεν ἀπίστευτος ἐπιμονή, νὰ ἐκχώσῃ καὶ μεταφέρῃ τὸν γρανίτην εἰς τὴν πλατείαν τῆς Πετροῦπόλεως, τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1769, πρὸς μεγίστην ἐκπληξιν τῆς παρασταθείσης εἰς τὸ θέαμα αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς καὶ θάμβος ἀδιήγητον τῶν συνεπιστημόνων. Ἐβδομήκοντα χιλιάδες ρουβλίων ἐδαπανήθησαν εἰς μεταφορὰν τοῦ τεραστίου ἐκείνου βράχου, ζυγίζοντος τρία ἑκατομμύρια λιτρῶν.

Ὁ Μαρίνος ἐφημίσθη διὰ τὸ τεράστιον τοῦτο κατόρθωμα καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἐπισύρας τὰ ἐγκώμια τῶν τότε σοφῶν. Ὁ διάσημος Ἱταλὸς Φραγκίσκος Μολίτζις, διηγούμενος τὴν τολμηρὰν μηχανικὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Ἕλληνος ἐπιλέγει: «Αἱ ὑπερνηκθεῖσαι δυσκολίαι τιμῶσι τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Μόνη ἡ φύσις γεννᾷ ἕνα μηχανικὸν, καθὼς γεννᾷ ἕνα αὐτοκράτορα, ἕνα στρατηγὸν, ἕνα φιλόσοφον.»¹

ΛΗΘΕΙΑΙ

Οὔτε παρὰ νεκροῦ ὀμιλίαν, οὔτε παρὰ φιλαργύρου χάριν δεῖ ἐπιζητεῖν.

Γλῶσσα βλάσφημος^{*} διανοίας κακῆς ἔλεγχος.

Ἡ χάρις, ὅσπερ ἡ σελήνη, ὅταν τελεία γένηται, τότε καλὴ φαίνεται. (Πλούταρχος).

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Εἰς τὰ μεταξωτὰ ἢ ἐξ ἐρίου ὑφάσματα ἀναγνωρίζονται αἱ ἴνες τοῦ βάλμβακος ὁπότεν ἐμβαπτισθῶσι ταῦτα εἰς ἀραιὰν διάλυσιν χρωμικοῦ ὀξέος ὃ μὲν βάλμβαξ μένει λευκός, αἱ δὲ λοιπαὶ ἴνες γίνονται κίτριαι.

1. Ὁ Μαρίνος Χαρβούρης, ἀδελφὸς τοῦ πάππου τοῦ ἐν Ἀθήναις διαμένοντος ἀξιοτίμου κ. Λεωνίδα Χαρβούρη, συμβούλου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἐγεννήθη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ III' αἰῶνος ἐν Ἀργιστολίῳ. Ἐσπούδαsen ἐν Ἰταλίᾳ φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας καὶ ἀκολούθως μετέβη εἰς Ρωσίαν, τῇ συνδρομῇ δὲ τοῦ τὰ μέγιστα τότε ἰσχυόντος Ἑπτανησίου στρατηγοῦ Μελισσηνοῦ καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ εὐφυίας, ἐπέτυχεν ἐντὸς μικροῦ ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τὰς μεγαλύτερας θέσεις, λαθὼν παρὰ τῆς γενναίουφρονος Αἰκατερίνης τὸν βαθμὸν ἀντισυνταγματάρχου τοῦ μηχανικοῦ. Βιογραφίαν τοῦ ἐπιφανοῦς τούτου Ἕλληνος καὶ τῶν ἀξίων αὐτοῦ ἀδελφῶν Ἰωάννου Βαπτιστοῦ καὶ Μάρκου θὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς ἡ Ἑστία. Σ. τ. Α.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἑκτος

Συνδρομή ἑτησίᾳ: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους· καὶ εἶναι ἑτησίαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὅδὸς Σταδίου, 6.

6 Αὐγούστου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ

Ὁ Δημήτριος Ψηλάντης
Δημήτριος Ψηλάντης

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜ. ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ

Εἰσοσικταετής ἀφίκετο ἐν Ἑλλάδι ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης. Ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἦτο ἐπιτήδειος νὰ δελεάσῃ τοὺς ἀνθρώπους, διότι οὔτε ἀνάστημα, οὔτε ῥώμην, οὔτε φωνήν, οὔτε λόγον, οὔτε τρόπον εἶχεν. Ἄλλ' ἐκέκτητο ὄρθον, ἂν ὄχι λεπτόν νοῦν ἦτο ἀτρόμητος, καρτερικὸς καὶ φιλόπατρις ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἀνεδείχθη πάντοτε πρόθυμος νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸ εὐγενές τοῦτο αἶσθημα τὴν ἰδίαν φιλοτιμίαν, δούς κατὰ τοῦτο παράδειγμα τὸ ὁποῖον ὀλίγους, ὡς μὴ ὄφελεν, εὔρε μιμητὰς παρ' ἡμῖν. Κατ' ἀρχὰς πειθόμενος ὅτι ἡ ἐπανάστασις εἶχεν ἀνάγκην ἀρχηγοῦ, ἐνόμισεν ὅτι δύναιται νὰ ἀπαιτήσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ὡς ἐκ τῆς αἰγλῆς τοῦ ὀνόματος τὸ ὁποῖον ἔφερε καὶ τῆς ἐντολῆς ἣν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἔλαβεν. Ἀποτυχῶν δὲ διὰ τὴν πεισμκτώδη τῶν προεστῶν ἀντίπραξιν, καὶ παθῶν πλείστας παρ' αὐτῶν ἀδικίας, καὶ ἰδὼν τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ δεινῆς ἀναρχίας κλυδωνιζομένην, δὲν ἐστασίασε ποτὲ κατὰ τῶν καθεστώτων, οὐδ' ἀπηλίπισθη ποτὲ περὶ τῆς τύχης τοῦ ἔθνους· διότι ἂν δὲν ἠδυνήθη νὰ κυβερνήσῃ ἄλλου, ἐπίστατο ὅμως τὸ κυβερνᾶν ἑαυτὸν, καὶ ἐγκαταλείψας πᾶσαν περὶ ἀρχῆς ἀξίωσιν, παρέμεινε μέχρι τέλους πιστὸς τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος πρόμαχος. Οὐ μόνον ἀσθενῆς ὦν τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ καχεκτικὸς τὴν κρᾶσιν ἀντέσχε, δι' ἀκαταβλήτου ἠθικῆς δυνάμεως, εἰς τὰς κακουχίας πολέμου διεξαγομένου ἐν μέσῳ μυρίων στερήσεων. Συμπροσόντος ποτὲ λόγου περὶ ὑποχωρήσεως ἐκ τινος πεδίου τῆς μάχης, εἶπεν ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ φύγῃ· ἐπειδὴ δὲ εἷς τῶν συναθλητῶν ἐν τῇ ἀφελείᾳ αὐτοῦ ἀνεφώνησεν ὅτι αὐτὸς θέλει τὸν ἐπάρει εἰς τοὺς ὤμους του τοσοῦτον ἐλαφρὸν ὄντα, ὁ Ὑψηλάντης διὰ τῆς φωνῆς ἐκείνης ἥτις ἐξήρχετο ἐκ τῆς ρινὸς μάλλον ἢ ἐκ τοῦ στόματος «ναί, ὑπετονθόρουσε μειδιάσας, ἐλαφρὸν εἶναι τὸ σαρκίον τοῦτο, ἀλλ' ἡ καρδίᾳ αὐτοῦ βαρεῖα.»

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΥΨΗΛΑΝΤΩΝ

Ἀντιγράφωμεν ἐνταῦθα τὴν γενεαλογίαν τοῦ Ὑψηλάντικου οἴκου ἐκ τῆς ὑπὸ Βαρθολομαίου τοῦ Κουτλουμουσιανοῦ συνταχθείσης περιγραφῆς τῆς νήσου Χάλκης: «Ἡ οἰκογένεια αὕτη κατὰ γαστρὸν ἐκ Τραπεζούντος, ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Ζεφυλίνου καὶ Ὑψηλάντου, μεγάλου Δομεστίκου καὶ γαμβροῦ ἐπὶ θυγατρὶ τῇ Εὐδοκίᾳ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, τοῦ περὶ τὸ 1390 αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζούντος. Ἐκ τῆς οἰκίας ταύτης μετόκησάν τινες εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα, ἐν οἷς καὶ Ἰωάννης ὁ Κωνσταντίνου Ὑψηλάντης, ὁ καὶ προσκυνητῆς τοῦ Ἀγίου Τάφου, μεγαλέμπορος ἐπίσημος. Τῶν δύο υἱῶν τούτου ὁ μὲν Μανουὴλ Ὑψηλάντης, χρηματίας Ἀρχηγούναρης, ἴσχυσεν ὡς ἐκ τούτου ἀπὸ τοῦ 1700 μέχρι τοῦ 1730. Ὁ δὲ ἕτερος, Κωνσταντῖνος Ὑψηλάντης καλούμενος, καὶ χρηματίας Ποστέλνικος, εἶτα καὶ Χάτμανος καὶ μέγας Ῥήτωρ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐγέννησεν υἱὸν Ἰωάννην, τὸν γενόμενον τὸ ἀξίωμα Ἄγαν, καὶ νυμφευθέντα τὴν ἐξ εὐγενῶν Σμαράγδαν Μαμωνᾶ, ὣν ἐγένετο ὁ ἡγεμὼν Ἀλεξάνδρος Ὑψηλάντης. Τούτου ἐγένοντο, θυγατῆρ μὲν Ῥαλοῦ, υἱοὶ δὲ Κωνσταντῖνος καὶ Δημήτριος· καὶ οὗτος μὲν ἐτελεύτησε νέος, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος, ἡγεμονεύσας τῆς Οὐγγροβλαχίας τῷ 1802, καὶ ἀποθανὼν ἐν Ῥωσσίᾳ τῷ 1816, ἐνυμφεύθη Ῥαλοῦν τὴν τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Καλλιμάχη θυγατέρα. Ἀποθανούσης δὲ ταύτης, ἔλαβε δευτέραν σύζυγον ἐξ εὐπατοριδῶν τινα τῆς Βλαχίας, Ἐλισάβετ (Σάφταν), ἐξ ἧς ἔσχε πέντε υἱούς, Ἀλεξάνδρον, Νικόλαον, Δημήτριον,¹ Γεώργιον καὶ Γρηγόριον, καὶ μίαν θυγατέρα, Μαρίαν, ὧν οἱ μὲν πρῶτοι ἀπέθανον ἄγαμοι· ὁ Γεώργιος, νυμφευθεὶς τὴν Μαρίαν, ἐγγόνην τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Μουρούζη, ἐγέννησε θυγατέρα μόνην· ὁ δὲ Γρηγόριος, συζευχθεὶς Χαρίκλειαν, τὴν Νικολάου τοῦ Σκαναβῆ θυγατέρα, κατέλιπε, παρεκτὸς μιᾶς θυγατρὸς Ἐλισάβετ, καὶ υἱὸν ἐπίγονον (postume), τὸν διὰ τοῦτο κληθέντα ὀμωνόμως τῷ πατρὶ αὐτοῦ Γρηγόριον.»³

1. Ἐξ ἧς εἶτι, ἑκατοντοετίαι καὶ ἐπέκεινα, ἡ ἐμφρονεσάτη αὕτη γυνὴ, ἐπὶ τῆς καρατομίας τοῦ υἱοῦ τῆς.
2. Ἀπεβίωσε τὸν Αὐγούστου τοῦ 1832 καὶ ἐτάφη ἐν Ναυπλίῳ ἐν περιορίῳ τῆς πόλεως.
3. Ὁ υἱὸς Πρεσβυτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις. Ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ Βασιλέως Σ. Γ. Σίνια, ἐξ ἧς ἀπέκτεινε υἱόν.

ΜΙΑ ΦΥΛΑΚΗ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Τὸ Ζυρτὰν-καπουσοῦ ἦτο μία τῶν φυλακῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὑπὸ τὴν φυλακὴν ταύτην διαβαίνων τις ἤκουε θρηνητικὴν τινα ᾠδὴν ἐν εἴδει μυρολογίου, καὶ ἀναβλέπων πρὸς τὸ μέρος τοῦ τείχους, ἦεν ἐξήρχετο ἡ φωνή, διέκρινε μορφήν ἀνθρώπου, προφανομένην ἔσωθεν τῶν σιδηρῶν τῆς θυρίδος κιγκλίδων, καὶ ἐπικαλουμένην τὴν συμπάθειαν τοῦ διαβάτου, ὃς τις οὐδέποτε σχεδὸν παρέλειπε νὰ ρίψῃ τὸν ὄβολόν του εἰς τὸ παρηρημένον ἀπὸ τοῦ τείχους *καυκίον* διὰ τοῦς φυλακωμένους. Τὸ Ζυρτὰν δὲν ἦτον ὅμως ἀπλῶς φυλακὴ, ὁποῖαι τῶν ἡμερῶν μας αἱ φυλακαὶ· διότι ἐντὸς αὐτοῦ ἔστρεβλοῦντο, παρεκτὸς τούτου, καὶ οἱ πολιτικῶς ἐνοχοὶ, πρὶν θανατωθῶσιν, ἵνα ὁμολογήσωσι ποῦ εἶχον κεκρυμμένα τὰ χρήματά των! Καὶ ἔζαν πολλοὶ τῷ 1850, οἱ ὁποῖοι εἶδον πρὸ τεσσαράκοντα τριῶν χρόνων τὸν ἡγεμόνα Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην προτείνοντα, ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως, εἰς τοὺς ὑποκάτωθεν τῆς θυρίδος ταύτης ἱσταμένους τολμηροὺς φίλους του, ἀπὸ τῶν κιγκλίδων αὐτῆς τὰς χειρὰς του περιδεδεμένας, καθὼς ὁ Σύριος Φερεκῦδης ποτὲ, διείρων τὸν δάκτυλον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀπῆς τοῦ οἰκίσκου ὅπου κατέκειτο φθειριῶν, ἔλεγε πρὸς τοὺς φίλους του: *Χρωτὶ δὴλα!* Καὶ ἔρει τοῦτο νὰ ἐνοήσωσιν ὁποῖα μαρτύρια ὑπέφερον ὁ περὶ τοῦ γέροντος ἐντὸς τοῦ βαράθρου τούτου. Ἡμῖν τρισκαίδεκαετῆς, ὅταν περὶ τὰ 1810 ἤκουον τὸν ἰδιαιτέρον γραμματέα καὶ συναθλητὴν τούτου τοῦ Ἡγεμόνου, Ἀδὰμ τὸν ἐξ Ἀγγιᾶλου, φιλοσοφοῦντα ἐν τῇ κατὰ τὴν νῆσον Χάλκην Μονῇ τῆς Θεοτόκου, διηγούμενον τὰς φρικτὰς ἐκεῖνας στρεβλώσεις, εἰς τὰς ὁποίας καθυπεβλήθη ὁ ἀείμνηστος πρεσβύτης, ἐκτιθέμενος πρὸ τοῖς ἄλλοις καὶ γυμνὸς ἐν ὑπαίθρῳ κατὰ μῆνα Ἰανουάριον· ἀλλ' οὔτε τοῦτο, οὔτε τῶν ἄρμων τῶν αἱ ἐξαρθρώσεις, οὔτε τῆς κεφαλῆς του ἢ μετὰ ἀστραγάλων περισφιγξίς, ἦτον (ἔλεγεν ὁ συμμέτοχος τούτων ὄλων Ἀδὰμ) παραβλητέα μετὰ τὴν τῆς ἀυπνίας βάσανον, διὰ τῆς ὁποίας ταλαιπωροῦντες αὐτὸν οἱ δῆμιοι ὀλόκληρον ἑβδομάδα, τὸν ἔφερον εἰς ὑπνοστατικὴν κατάστασιν, καθ' ἣν, χωρὶς νὰ αἰσθάνηται, ἀπεκρίνετο εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις. Ἀλλ' ἀντεῖνον εἰς ὅλα ταῦτα τριανταπέντε ἡμερονύκτια ὁ ἀοίδιμος, ἐξομολογούμενος καὶ ἔχαριστῶν τῷ Θεῷ, κατὰ τὸν Ἰῶβ, ἄχρις οὗ τῇ 13 Ἰανουαρίου τοῦ 1807 ἐκαρτομήθη, καὶ ἡ μὲν κεφαλὴ αὐτοῦ ἐξετέθη, ὡς σύνηθες, εἰς τὴν τοῦ Μπάμπ-ὑ-χουμαϊὸν κόγχην, τὸ δὲ σῶμα ἐμβιβάσας εἰς πλοῖον ὁ δῆμιος, περιέφερον ὑπὸ τὰς οἰκίας τῶν συγγενῶν του, ἵνα τὸ ἀγοράσωσι πρὸς κηδείαν, ἐπιφωνῶν συχνάκις ὅτι ἐμελλεν ἄλλως νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὸν βυθόν. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ φανῇ ἀγοραστὴς τοῦ πρασίμου τούτου, ὑποπεύοντες ἅπαντες καὶ ἐν τούτῳ πα-

γίδα τῆς ἐξουσίας, ἄχρις οὗ Ἰουδαῖός τις ἐκ τῶν τοῦ Κουρού-τσεσμέ ἐγγχωρίων, καθ' ὑποβολὴν καὶ διὰ χρημάτων τινὸς αὐτῶν, τὸ ἠγόρασε διὰ 500 γρόσια, καὶ τὸ ἔθαψαν ὑπεράνωθεν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Σ. Δ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

Ο ΔΥΣΜΟΡΦΟΣ

[Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ, ὑπὸ * Κ.]

Συνέχεια· δι' σελ. 488.

Δύσκολον νὰ συλλάβῃ τις σύμπτωσιν ἀπεισιότερων περιστάσεων ἀπὸ ἐκεῖνας, ὅρ' ἄς ὑπέκυπτεν ὁ λόρδος Σαινζερμαῖν, ἢ νὰ φαντασθῇ μέχρι τίνος σημείου καθίστατο ἡ Λιλία ἀναγκαία διὰ τὴν εὐτυχίαν του.

Ταπεινωθεὶς εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς συμπαθείας, ἔχων καρδίαν πλασθεῖσαν ν' ἀγαπᾷ ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶχεν εἰσέλθει ἡ Λιλία εἰς τὴν οἰκογένειαν Βρανδῶνος καὶ αὐτομάτως προσηλώθη εἰς αὐτὸν, ἠσθάνθη τὴν ζωὴν αὐτοῦ αἴφνης μεταβληθεῖσαν. Θερμανθεὶς ὑπὸ τῆς τρυφερότητος τῆς κόρης ταύτης, ἠσθάνθη τὴν πληγωμένην ψυχὴν αὐτοῦ ἐπαναζῶσαν. Καθιστάμενος προστάτης τῆς, ἀφιερούμενος εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῆς, εἶχεν εὖρει ἐπὶ τέλους ἐνδιεφέρον ἐν τῷ τέως ἀπέλπιδικῆ σκοτεινῷ αὐτοῦ βίῳ· τὸ ζῶηρον πνεῦμα τῆς Λιλίας, ἡ θορυβώδης αὐτῆς εὐθυμία, αἱ ἀρεταὶ αὐτῆς ἐτοιμολογίαι καὶ αἱ ἀξιολόγητοι παραφοραὶ τῆς τὸν ἐφαιδρουν, ἐμποιοῦσαι λήθην εἰς τὰ δεινὰ του. Ἄ! πόσον ἦσαν εὐτυχεῖς ὡς ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ! Πάντα ταῦτα ἤδη δὲν ὑφίσταντο πλέον. Τὸ βαθὺ ἐκεῖνο πάθος, τὸ ἀπὸ τοσοῦτου χρόνου ὑπολανθάνον, ἐκραγὲν αἴφνης, μετέβαλε τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. Ἐκεῖνη τὴν ὁποίαν εἶχε περιποιηθῆ καὶ ὠδηγήσει ὡς ἀδελφὴν, ἐξήγειρεν εἰς αὐτὸν ὡς ἐρωμένη ταπεινώσεως μόνον καὶ φόβου αἰσθημα· ἡ ἀθῶα ἐκεῖνη ἀφοσίωσις, τὴν ὁποίαν ἀμφοτέρωι ἠσθάνθησαν ἀμοιβαίως, ἀγέρωχοι ἐπ' αὐτῇ, καθίστατο σήμερον ἔρωσις: ἔρωσις, ἥστις γνωστὸς καθιστάμενος, ἐφρόνει, εἰς αὐτὴν μὲν ἤθελεν ἐμπνεύσει τρομόν, ἐκεῖνον δὲ ἤθελε καταστήσει γελοῖον εἰς τὰ ὄμματά του κόσμου. Ἐντεῦθεν αἱ ἀγωνίαι του, ὅταν ἐκεῖνη ἦτο πλησίον του, μολονότι δὲν ἠσθάνθη τὴν δύναμιν νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀπουσίαν τῆς.

Ἐβλεπον προφανῶς ὅτι ὁ λόρδος Σαινζερμαῖν ὀλίγον χρόνον ἐμελλε νὰ ζήσῃ ἀκόμη.

Τὶ ἐσκέπτετο ἡ μαρκησία; Δὲν ἔχω τὴν ἀπαίτησιν νὰ τὸ γνωρίζω· ἀλλ' οὐδέποτε εἶδον μεγαλητέραν μεταβολὴν εἰς ἀνθρώπινον πλάσμα. Καθ' ὅσον ἡ υγεία τοῦ προγονοῦ αὐτῆς ἐχειροτέρευε, κατὰ τοσοῦτον ἡ μαρκησία ἐφαίνετο ἀναγεννωμένη: ἡ ὄψις αὐτῆς ἐπανελάμβανε τὰ χρώματά της· τὸ βάδιμά της τὴν εὐστάθειάν του, τὸ μέτωπόν της τὴν γαλήνην του. Παρεῖχεν εἰς τὸν ἀσθενῆ δείγματα ἐνδιεφέροντος, μετ' ἀνησυχίας ζητοῦσα πληροφορίας περὶ τῆς υγείας

του καὶ μὴ παύουσα νὰ μαρτυρῆ εἰς αὐτὸν τὴν
πρωφρατάτην ἀφοσίωσιν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἔπαιζεν
ἐντελέστατα τὸ πρόσωπον μητρὸς ἀφωσιωμέ-
νης καὶ ἀγαπώσης.

— Ὅποιος ἄγγελος! μοὶ ἔλεγεν ἡ Ἰούδη
συγκινεῖται τις ἀληθῶς, βλέπων αὐτήν. Ἦλθεν
ἡ ἴδια σήμερον εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ μοὶ εἶπῃ
περὶ τοῦ γάλακτος τῆς ὄνου. Γνωρίζεις, ἀδελ-
φέ μου, ὅτι ὁ κύριος Ντὶν ἔχει μίαν ὄνον; Σοὶ
τὸ εἶπον.

— Πρὸς τί, ἀγαπητῆ μου Ἰούδη; Ὁ λόρδος
Σαινζερμαῖν δὲν λαμβάνει ὄνειον γάλα.

— ὦ! πῶς δύνασαι νὰ λαλῆς τοιοῦτοτρό-
πος; Ἡ μαρκησία ἐπεθύμησε νὰ μὲ πληροφο-
ρήσῃ—ὅπως γλυκεῖα εἶναι ἡ φωνή της!—ὅτι
δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ τι καλλίτερον διὰ τὴν ἀ-
νάγκησίν του. — Δὲν φρονεῖτε τοιοῦτοτρόπως, κυ-
ρία Οὐίλσον; προσέθηκεν. Ἄ! εἶμαι πολὺ ἀνή-
συγος καὶ σκοπεύω νὰ γράψω εἰς τὸν πατέρα
σου. Ὁ κίνδυνος εἶναι σπουδαῖος. Δὲν εἶναι
τοιαύτη καὶ ἡ γνώμη τοῦ κυρίου Οὐίλσονος;
— Ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἐγνώριζον κατὰ βάθος τὴν
σκέψιν σου, ἀλλ' ὅσον δι' ἐμέ, προσέθηκα, δὲν
ἠλπίζον. Τότε οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἐπληρώθησαν
δακρύων καὶ μοὶ εἶπεν: Ὅποια ἀπώλεια ἤθελεν
εἶσθαι τοῦτο διὰ τὴν οἰκογένειάν του, δι' ὅλον
τὸν τόπον, ἰδιαίτερος δὲ δι' ἐμέ! Διότι γνω-
ρίζετε, ὅτι πάντοτε μοὶ ἔδειξε μεγάλην φιλίαν
καὶ εἶμαι δι' αὐτὸν περισσότερον παρά μήτηρ.
— Πόσον εἶναι γενναῖα! . . . Πτωχὴ γυνή, ἥτις
πάντοτε εἶχε τὸν υἱὸν της μακρὰν τῶν κτημά-
των του!

— Δι' ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, Ἰούδη, ἀνέκραξα ἐπὶ
τέλους ἀνυπόμονος, παῦσον ἄπαξ διὰ πάντος τὸ
αἰώνιον τοῦτο τροπᾶριον! Τί ἐννοεῖς λέγουσα
κτῆματά του; Ποτὲ δὲν ἀνῆκον εἰς αὐτὸν, καθὰ
δὲ ἐλπίζω, δὲν θέλουσι τῷ ἀνήκει καὶ εἰς τὸ
μέλλον.

Ἐπέστρεψα τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὸν πύρ-
γον. Ὁ λόρδος Σαινζερμαῖν ἦτο πολὺ ἀσθενής·
μόλις ἠδύνατο νὰ ὑποστηριχθῆ ἐκ τῆς ἀδυνα-
μίας του. Τὸν εὔρον κλαίοντα, — ἦτο ἡ πρώτη
φορὰ, καθ' ἣν τὸν ἔβλεπον οὕτως— ἀνεγίνω-
σκε βιβλίον, τὸ ὁποῖον, παρατηρήσας με, ἀπέ-
κρυψεν ἐν σπουδῇ ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν του.

— Φοβοῦμαι τῷ εἶπον ὅτι εἴσθε ὀλιγώτερον
καλὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην.

— Ὅχι χειρότερα, ὅχι χειρότερα· ἀλλ' εἶ-
μαι τεταραγμένος, συγκεινημένος, πληγωμένος
μέχρι τοῦ βάθους τῆς καρδίας. Ἄ! φίλε μου,
δὲν κρύπτω τίποτε ἀπὸ σὰς! . . . Ἐν παιδίον ἡ-
θελον αἰσχυνθῆ ν' ἀφελθῆ νὰ καταβληθῆ τοιου-
τοτρόπως! Ἀπώλεσα λοιπὸν πᾶσαν τὴν ἐνέρ-
γειάν μου; . . .— Οὐδέποτε ἠθέλετε μαντεύσει, ἐ-
πανέλαβε μετὰ τινα στιγμήν, τὸ αἷτιον τῆς
καταστάσεώς μου ταύτης. Ἰδοῦ· εἶναι τὸ βι-
βλίον τοῦτο. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι τὸ εἶχον δώσει

εἰς ἐκείνην, ὅταν ἦτο ἀκόμη παιδίον. Τὸ ἀνέ-
γνωσε πολλάκις, καὶ τώρα ἰδοῦ αὐτὸ μεταθε-
βλημένον σχεδὸν εἰς ῥάκη. Ἄ! τὴν ἀναγνωρίζω
καλῶς, τὴν πτωχὴν μικράν! . . . Ποτὲ δὲν ἀνέ-
γνωσα τὴν ἱστορίαν ταύτην, ἥτις εἶναι ἀληθῶς
περιπαθής.

Ἐλαβε τὸ βιβλίον καὶ μοὶ ἔδειξε τὸν τίτλον.
Ἦτο μαγικὸν τι διήγημα φέρον τὸν τίτλον:
Ζεμύρη καὶ Ἀζῶρ, ἡ ἡ Ὠραία καὶ τὸ ζῶον.

— Ἄ! ἂν ἠδύναντο νὰ ἐπανέλθωσιν οἱ χρο-
νοὶ ἐκεῖνοι· ἂν ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς δυσμορ-
φίας μου εἶχον τὴν συνείδησιν ὅτι ἐγκρύπτω μα-
γευτικὴν τινα δύναμιν ἔρωτος, πόσον ἤθελον τα-
πεινωθῆ καὶ ἐγὼ ἐπίσης! μετὰ πόσης χαρᾶς ἡ-
θελον ἐπικκλεσθῆ, ἤθελον γονυπετήσῃ, πῶς ἡ-
θελον ἐξικετεύσει, ἀπαραλλάκτως μὲ τὸν ἥρωα
τοῦ συγκινητικοῦ τούτου διηγήματος! Φεῦ!
φεῦ! ἡ ἀγωνία μου πολλάκις ὑπερβάλλει πάσας
τὰς δυνάμεις μου!

Ἦτο φρικωδῶς τεταραγμένος, ὅλον δὲ τὸ
σῶμά του ἔφρισεν ὑπὸ τὰς προσπαθείας του ὅ-
πως ἀναστείλῃ τὴν συγκίνησίν του. Ἐπὶ τέλους,
μεταχειρισθεὶς πάσας τὰς δυνάμεις του, ἀνε-
στράφη ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου του καὶ ἔπεσεν
εἰς τινα πυρετώδη νάρκη, ἔχων τὴν χεῖρα τε-
ταμένην κατὰ μῆκος τοῦ σώματος. Ἐφαίνετο
ἐξηντλημένος.

Κεκρυμμένος εἰς τὴν ὀπὴν ἐνὸς τῶν βα-
θῶν ἐκείνων παραθύρων, δὲν τὸν ἐγκατέλιπον
διὰ τῶν ὀφθαλμῶν· εἶχον τὴν καρδίαν διερρηγ-
μένην ὑπὸ τῆς θλίψεως καὶ τῆς ὀδύνης, ὅπότεν
ἡ Λιλία, ἀκροποδητὴ βαδίζουσα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν
θάλαμον. Ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα δεσμίδα ἐκ ρό-
δων—θυμασίαν ρόδων, τῶν ὁποίων αἱ φυτεῖαι
εἶχον ἔλθει δι' αὐτὴν ἐκ Νορμανδίας τῆ διαταγῆ
τοῦ λόρδου Σαινζερμαῖν.

Ἐπλησίασε μετὰ προφυλάξεως, καὶ βλέπουσα
αὐτὸν ἀποκοιμηθέντα, πιστεύουσα δὲ ἐαυτὴν μό-
νην, ἔθεσε τὰ ρόδα παρὰ τὸ βιβλίον του, ἔπειτα
διέμεινεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἐνθέρμως προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ ὄχρου
καὶ κατεσκληρότους ἐκείνου προσώπου. Αἴφνης
εἶδον αὐτὴν γονυπετοῦσαν, κλίνουσαν πρὸς αὐ-
τὸν καὶ ἐναγκαλιζομένην τὴν χεῖρά του. Ἐκεῖ-
νος εἶχε κινήθῃ: τότε δὲ ἐκείνη ἐστράφη ζωη-
ρῶς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἔφυγεν.

Ἐξεπλάγην ὑπὸ τῆς ἐρυθρότητος αὐτῆς, ἀλλ'
ἀπέδωκα αὐτὴν εἰς τὸν βαρὺν τῆς ὥρας τοῦ ἔ-
τους καύσονα.

Ἠγρύπνησα καθ' ὅλην τὴν νύκτα πλησίον
τοῦ λόρδου Σαινζερμαῖν. Ἐν τούτοις οὐδὲν εἶ-
πον εἰς αὐτὸν ἐξεγερθέντα περὶ τοῦ γεγονότος,
τοῦ ὁποίου ὑπῆρξα μάρτυς, φρονῶν ὅτι πᾶσα
εὐάρεστος ἢ δυσάρεστος συγκίνησις ἠδύνατο νὰ
ὑπάρξῃ εἰς αὐτὸν θανάσιμος.

Τῇ ἐπαύριον ἐνόμισα καθῆκόν μου νὰ εἶδο-
ποιήσω ἐπισήμως τὴν μαρκησίαν ὅτι ἐθεώρου

τὸν λόρδον Σαινζερμαϊν ἐν καταστάσει κινδύνου διατελοῦντα, καὶ ὅτι διετέλουν εἰς ἀπελπισίαν σχεδὸν περὶ τῆς ζωῆς του.

Ἡ μαρκησία εὐρίσκετο ἐν τῷ ἰδιαίτερῷ αὐτῆς δωματίῳ, ἔχουσα ἐνώπιον αὐτῆς ἐπὶ τῆς τραπέζης ἄπειρον σωρείαν σημειώσεων καὶ λογαριασμῶν. Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀφίξεώς μου ἀνεγίνωσκεν ἐπιστολὴν τοῦ λόρδου Λουδοβίκου, ὅστις, καθὰ βραδύτερον ἔμαθον, ἐξέθετεν αὐτῇ τὰς στενοχωρίας του, τὰ κολοσσαῖα χρέη του, τὰ ὁποῖα ἠδυνάτει νὰ πληρώσῃ.

Δευτερότοκος, ἄνευ περιουσίας καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἔλεγεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ὅτι ἔβλεπεν ἑαυτὸν ἀπειλούμενον νὰ ἐκπατρισθῇ.

Ἀνήσυχος ἔρριψε πρὸς με τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ μαρκησία. Οὐδέποτε πρόσωπον ἐξέφρασε καθάρωτερον τὴν θλίψιν, τὴν ἀνησυχίαν, τὴν κόπωσιν.

— Σεῖς, κύριε Οὐίλσον; Εἰς τί ὀφείλω τὴν τιμὴν τῆς ἐπισκέψεώς σας;

— Κυρία, λυπούμαι ὅτι γίνομαι κομιστῆς λυπηρᾶς εἰδήσεως.

— Πῶς; . . . πῶς; . . . ἀνέκραξε διὰ φωνῆς συνεσφιγμένης. Τί ἀκόμη; Ὁ υἴός μου, ὁ λόρδος Λουδοβίκος;

— Κυρία, δὲν γνωρίζω ἂν συνέβη τι εἰς τὸν λόρδον Λουδοβίκον· ἀλλ' ὁ λόρδος Σαινζερμαϊν. . .

— Ἄ! λοιπόν! τί τρέχει;

Ἡ φωνὴ αὐτῆς ἔλαβεν αἴφνης τόνον δυσθυμίας.

— Εἶναι κάκιστα.

— ὦ! ὡς συνήθως, ὑποθέτω: μία τῶν ὀχληρῶν ἐκείνων προσβολῶν τῶν ἀνανευμένων συνήθως, καὶ αἵτινες καθιστῶσιν αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν του βάρος.

— Καίεις τοὺς ἄλλους, προσέθηκα κατ' ἑμαυτὸν.

— Φοβοῦμαι, κυρία, ὅτι εἶναι χειρότερα παρὰ τὸ σὺνήθες, χειρότερα παρ' ὅ τι ὑπῆρξε ποτέ.

— Φρονεῖτε; . . . ἀληθῶς; Τί ἔχει λοιπόν;

— Ἡ ζωὴ του ἐκλείπει βραδέως. Αἱ δυνάμεις του ἐλαττοῦνται καθ' ἑκάστην. Δὲν πρέπει ν' ἀποκρούσω ἐπὶ πλεόν τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τῆς εὐγενείας σας. Μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ προσθέσω ὅτι ὁ μαρκησίος πατήρ του ἔπρεπε—κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον—νὰ εἰδοποιηθῇ ἄνευ ἀναβολῆς περὶ τοῦ κατεπείγοντος κινδύνου. . . Ἐντὸς τινῶν ἑβδομάδων, ἐντὸς τινῶν ἡμερῶν ἴσως ὁ θάνατός του εἶναι βέβαιος, εἶπον βαθέως συγκεκινημένος.

Ἡ μαρκησία μὲ ἠκροάσθη ἐν βαθυτάτῃ σιγῇ, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτῆς εὐρισκομένων ἐγγράφων. Εἶδον τὰ νέφη τοῦ μετώπου της διαχλύμενα βαθμηδῶν, καὶ κατευναζόμενον τὸ ἀνήσυχον αὐτῆς ἦθος. Τότε, δι' ἑνὸς στεναγμοῦ,—ἡ μάλλον διὰ τινος τῶν μακρῶν καὶ βαθεῖων ἐκείνων ἀναπνοῶν, τὰς ὁποίας ἀποσπᾷ ἀφ' ἡμῶν ἡ ἀνακούφισις ἀνυποφό-

ρου ἐπὶ τῆς καρδίας βάρους,—ἐδίπλωσε βραδέως τὰ ἐγγράφα, τὰ κατέταξε μετὰ φροντίδος εἰς τὸ γραφεῖόν της, καὶ δεικνυμένη αἴφνης ὅτι ἀναμνήσκεται τὴν παρουσίαν μου, ἐστράφη πρὸς με καὶ δι' ὕφους, τὸ ὁποῖον προσεπάθει νὰ καταστήσῃ ἀνήσυχον:

— Εἶναι τῶντι θλιβεραὶ εἰδήσεις, κύριε Οὐίλσον, αἵτινες θέλουσι λυπήσει πάντας ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ πλέον παρ' ὅτι ἠδυνάμην νὰ σὰς εἴπω. Θέλω γράψαι εἰς τὸν μιλόρδον.

Ἐχαιρέτισα καὶ ἀπεσύρθην, χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ προσθέσω. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ μαρκησίος ἔφθασεν εἰς Βρανδῶνα. Ὁ λόρδος Σαινζερμαϊν ἦτο ἀσθενέστερος ἔτι τὴν στιγμὴν ταύτην, ἀλλ' ὑπὸ τῆς θέας τοῦ πατρὸς ἐφάνη ἐμψυχούμενος ὀλίγον ἐπαρηγορήθη τοῦλάχιστον ὑπὸ τῆς ἀληθοῦς θλίψεως τοῦ μαρκησίου, καταπραυνθείσης τῆς πικρίας τῶν σκέψεών του.

— Οὐδέποτε ἐπίστευον ὅτι ὁ πατήρ μου ἠγάπα τόσον, μοὶ εἶπεν. Ἀπὸ γενετῆς ὑπῆρξα δι' αὐτὸν τόσον μέγα ἀντικείμενον θλίψεως! Εἶμαι εὐγνώμων εἰς αὐτὸν διὰ τιαύτην ἀφοσίωσιν, καὶ ἐπεθύμουν νὰ ζήσω ὀλίγον, ὅπως τῷ ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου. Ἀλλὰ φεῦ! εἶναι ἀδύνατον.

Ἡ κατοικία τοῦ λόρδου Σαινζερμαϊν, ἦδη ὅτε ἡ ζωὴ αὐτοῦ παρεῖχεν ἀπελπισίας, δὲν ἦτο κενὴ φίλων: ἡ μητρικὰ αὐτοῦ, αἱ ἀδελφαί, αὐτὴ ἡ Γαλλίς διδασκάλισσα ἠμιλλῶντο τίς νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὸν πλείονας περιποιήσεις.

Ἀπεδέχετο αὐτὰς μετ' ἐγκαρτερήσεως, μετὰ τινος εὐγνωμοσύνης· μάλιστα, ἀλλ' ὀλίγην εὐρίσκειν ἐν αὐταῖς παραμυθίαν. Ἡ δὲ Λιλία, ἀπολεσθεῖσα οὕτως εἰπεῖν ἐν τῷ μέσῳ ὄλων τούτων τῶν πολυασχόλων ἀνθρώπων, ὑπὸ οὐδενὸς προσείχετο, αὐτὸς δὲ ὁ λόρδος Σαινζερμαϊν σπανίως ἀπηύθυνεν αὐτῇ τὸν λόγον.

Ἐξεπλάγη ὅτι οὐδεὶς ἐμάντευσε τὴν αἰτίαν τῆς παραδόξου ταύτης νόσου. Ἡ Λιλία. . . δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω· ἀλλ' οἱ ἄλλοι οὐδέποτε ἐφάνησαν τὸ ἐλάχιστον ὑποπτουθέντες. Τὰ ἐναργέστατα πράγματα ἐνόησε προξενούσι τὴν ὀλιγωτέραν ἐντύπωσιν.

Προφανῶς οὐδέποτε εἶχον ἀναγνώσει τὴν ἱστορίαν τοῦ Σελεύκου καὶ τῆς Στρατονίκης. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἔβλεπον ἐν τῇ καταστάσει τοῦ δυστυχοῦς τούτου νεανίου πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ περιγραφέντα συμπτώματα. Ἄμα παρετήρει τὴν Λιλίαν, τὸ μέτωπον αὐτοῦ ἐκαλύπτετο αἰφνιδίως ὑπὸ βιαίου ἐρυθήματος, ἡ δὲ καρδιά του ἐπάλλετο βιαίως· ἡ φωνὴ του ἔτρεμε, μόλις καθισταμένη καταληπτῆ, ὅταν ἐκ συγκυρίας ἀπηύθυνεν αὐτῇ τὸν λόγον, μολονότι ὑπεκρίνατο λαμβάνων ὑφὸς ἀπόρροστον ἡ ἀδιάφορον.

Ἡ Λιλία εἰσῆρχετο σπανιώτατα εἰς τὸν θάλαμόν του, ὀλόκληρον δὲ τινα ἡμέραν δὲν ἐφάνη. Τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπαύριον μὲ προσεκάλεσε

ἐντὸς τοῦ φερέτρου μου. . . τουτέστιν. . . ἂν δὲν ὑπάρχει τι κακὸν εἰς ταύτην τὴν πράξιν.

— Παρ' ἐκείνου! . . . Περὶ τίνος λοιπὸν μοὶ λαλεῖτε; περὶ τοῦ λόρδου Λουδοβίκου; Παραλογίζεσθε ἀναμφιβόλως. . .

— Τοῦ λόρδου Λουδοβίκου; τί θέλετε νὰ εἰπῆτε; . . . ὦ! καὶ ἐκεῖνος ἐπίσης ὑπῆρξεν ἀγαθὸς δι' ἐμέ. . . Ἄλλὰ δὲν σκέπομαι περὶ ἐκείνου κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου μου.

Ἔμεινα ἐκστατικός. Ἦτο δυνατὸν; Ἦγνῶσι λοιπὸν τὸ πάθος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐμπνεύσει; Ἦ ὑπὲρ τοῦ λόρδου Σαινζερμαίν συμπάθειά της ἦτο λοιπὸν αἰείποτε ἡ αὐτῆ, ἐπίσης ἀγνῆ ὡς ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς ἡλικίᾳ; Τί ἐμελλε νὰ συμβῆ, ἂν τῇ ἀπεκάλυπτον τὴν φύσιν τῶν πρὸς αὐτὴν αἰσθημάτων του; Ἦ ἀηδία, ἡ ἀποστροφή δὲν ἤθελον ἀντικαταστήσει ἴσως αἴφνης ἐν τῇ καρδίᾳ της τὴν ἀδελφικὴν ἐκείνην, υἱϊκὴν σχεδὸν τυρφερότητα; . . . Καὶ ἔπειτα, φεῦ! δὲν ἦτο πολὺ ἀργὰ πλέον δι' ἀμφοτέρα τὰ δυστυχεῖς πλάσματα;

Ἐσκεπτόμην σιγῶν ἐπὶ ἓν ἢ δύο λεπτά. Ὁταν δὲ ἤγειρα ἐκ νέου τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς Λιλίας ἀνέγων ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς τὴν αἰσχύνην, τὴν λύπην.

— Φεῦ! καὶ σεῖς! μοὶ εἶπε μερφομένη με' με περιφρονεῖτε καὶ σεῖς! ὦ! διατί δὲν ἐκόμισα τὸ μυστικὸν μου εἰς τὸν τάφον; . . . Καὶ ἐν τούτοις νὰ ἐγκαταλίπω ἐκείνον, χωρὶς νὰ δώσω ἓνα λόγον ἐξηγήσεως, ἓνα λόγον εὐγνωμοσύνης ὕστερον ἀπὸ ὅλην τὴν ἀδιαφορίαν μου. . . καὶ τὴν ψυχρότητά μου.

— Ἀγαπητὸν, προσφιλέστατόν μοι τέκνον! δι' ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ οἶκτον πρὸς ἐκείνον, μὴ ταράττεσθε τοιουτοτρόπως! λάβετε τοῦτο τὸ φάρμακον. Θεραπεύθητε, διὰ τὴν ἀγάπην ἐκείνου.

— Φεῦ! ὄχι! δὲν ἀγαπᾷ πλέον τὴν μικρὰν τοῦ Λιλίαν. Ἐσφαλα μὴ ὑπακούσασα εἰς αὐτόν. ὦ! ναί, πολὺ ἔτραλα. Ἀλλὰ μὲ εἶχον χλευάσει ἐκεῖναι. . . Δὲν ἠδυνήθην. . . δὲν ἐτόλμησα. . . Ἄ! δὲν ἔσχον ἀρκετὸν θάρρος. Δὲν μοὶ τὸ ἐσυγχώρησε. Δὲν μ' ἀγαπᾷ πλέον!

— Ἄ! δεσποινίς, Χόρν. . . ἂν ἐξ ἐναντίας ἐγνωρίζετε πόσον σὰς ἀγαπᾷ. . . πολὺ διὰ τὴν ἰδίαν ἡσυχίαν του!

Ἦρυθρίασεν ἐκ νέου βιαίως, κατάνεύσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς.

— Ἄ! Λιλία, ἡ πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσίς σας, τὰ τῆς εὐγνωμοσύνης αἰσθηματά σας θέλουσιν ἀντιστῆ εἰς τὴν δοκιμασίαν ταύτην; Εἶναι πράγματι δυνατὸν νὰ μὴ ἐνοησῆτε ὅτι ἀνυπέροβλητος ἀγωνία τὸν φονεῖ;

— Τότε εἶχον δίκαιον αἰ ἀδελφαί του. . . Δὲν θέλει νὰ ταπεινωθῆ! ἀπεκρίθη διὰ φωνῆς τραχείας.

— Νὰ ταπεινωθῆ!.. Πῶς;... νὰ ταπεινωθῆ!

Καὶ ἐτραύλισεν ὅλως συγκεχυμένη:

— Θέλω νὰ εἶπω. . . Ἔχουσιν. . . ὦ! κύριε Οὐίλσον, —καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἠκτινοβόλουν τὴν ἀρετὴ τῆς ψυχῆς της ἀγνόητα, —ἐκείναι μὲ κατήσχυναν. . . σὰς λαλῶ περὶ τῶν ἀδελφῶν του. . . Ἐκείναι μὲ κατήσχυναν διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσίν μου καὶ τὰς περιποιήσεις μου. Ἐκείναι μοὶ εἶπον, ὅτι ἤθελον ἀτιμασθῆ ἐνώπιον τοῦ κόσμου, ἂν πρὸς στιγμήν μόνον ἐσκέπτετο νὰ μὲ νυμφευθῆ καὶ ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ. . . ὦ! ποία φρικώδης κατηγορία! . . . τὸν ἐπεριποιούμην μόνον ἕνεκα τοῦ πλούτου του, τὸν ἐθώπευον μόνον χάριν τῶν δώρων του, καὶ θὰ παρεδιδόμην ἐκουσίως εἰς αὐτὸν διὰ τὸ χρυσίον του!

Τότε εἶχε σχηματίσει λοιπὸν τὴν ἰδέαν, ὅτι ἠδύνατο ὁ λόρδος Σαινζερμαίν νὰ τὴν ἀγαπήσῃ! Δὲν ἦτο λοιπὸν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος ἐκ τοῦ ἔρωτος τούτου τὰ πείσαντα αὐτὴν αἰτία νὰ τὸν ἀπορῶγῃ; Ἦ ψυχῆ μου ἤρξατο ἐπανελπίζουσα.

Ἐορκίζομαι ὅτι καὶ ἐγὼ ἂν ἐνδιεφερόμην προσωπικῶς, δὲν ἤθελον λάβει βαθύτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὸ δράμα τοῦτο.

— Ἄλλ' οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἤθελον ὑπάρξει αἰσχύνῃ διὰ τὸν λόρδον Σαινζερμαίν νὰ σκεφθῆ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητῆ μου δεσποινίς Χόρν. Ὅπως αὐτὸς, κατάγεσθε ἐπίσης ἐξ ἐντίμου οἰκογενείας! ἂν δὲ τὸ πρᾶγμα εἶχεν ἄλλως πως, ἀνὴρ ἀγκυῶν σταματᾷ ποτε ἐνώτιον ἀνοησιῶν παρομοίων; Ἄ! ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο τι κώλυμα, ἠδύνατο νὰ ζῆ ἀκόμη. . . ἠδύνατο νὰ ἦναι εὐτυχὴς ἀκόμη.

— Νὰ ζῆ! ἐπανελάβεν. ὦ! κύριε Οὐίλσον, εἰπέτε μοι. . . εἰπέτε μοι. . . εἶναι. . . ἦτο δυνατὸν; . . .

Καὶ ἔκρυψεν ἀποτόμως τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν της.

— Ἀγαπητῆ μου δεσποινίς Χόρν, εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ τὸ παρατηρήσετε; . . . Ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτὸν νὰ ἐλπίζῃ τὴν ἀφοσίωσίν σας. . . ἀφοσίωσιν τυρφερωτέραν τῆς εὐγνωμοσύνης. . . τοῦ σεβασμοῦ; Δύναμαι νὰ τῷ εἶπω. . . δύναμαι νὰ παράσχω εἰς αὐτὸν τὴν ἐλπίδα ὅτι. . .

— Μὴ τῷ εἶπῆτε τίποτε. . . ἤθελε μὲ περιφρονῆσει. Ὅχι! ὄχι! ἄς μὴ οἰκτεῖρη τὴν μοῖραν μου καὶ τὴν ἀσθένειάν μου! Ἀφετέ με νὰ λάβω μετ' ἐμοῦ τὸ μυστικόν μου εἰς τὸν τάφον.

Ἐγνωρίζον ἀρκετὰ ἦδη. Ἀνεγίνωσκον ἐν τῇ ἀθῶᾳ αὐτῆς ταραχῇ, ἐν τοῖς ἀκτινοβολοῦσιν ὀφθαλμοῖς της, ἐν ταῖς προσπαθείαις αὐτῆς ὅπως ἀποκρύψῃ τὸ μείδιμα, τὸ διολισθαίνον εἰς τὰς γωνίας τοῦ χαριστάτου στόματός της, τὴν εὐδαιμονίαν τῆς μικρᾶς φίλης μου. Ὁφείλον νὰ γονυπετήσω εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ ἄλλ' ἡ σκέψις τοῦ κινδύνου ἀμφοτέρων, ὁ φόβος μὴ ἡ ἀνέλπιστος αὐτῆ λύσις ἐπῆλθε λίαν βραδέως, ἐγένοντο